

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU
LIIKETALOUS, KUOPIO

**LAINATURVA,
MIKÄ SE ON JA KUINKA PALJON SE MAKSAA?**

Katja Takala
Tradenomin opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Joulukuu 2010

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU SAVONIA BUSINESS Koulutusohjelma, suuntautumisvaihtoehto (jos on) Liiketalouden koulutusohjelma		
Tekijä(t) Katja Takala		
Työn nimi Lainaturva, mikä se on ja kuinka paljon se maksaa?		
Työn laji Opinnäytetyö	Päiväys 20.12.2010	Sivumäärä 61 + 0
Työn ohjaaja(t) Esa Viklund		Toimeksiantaja
Tiivistelmä Yksityishenkilöiden ottamien lainojen ja luottojen yhteyteen markkinoidaan usein lainaturvavakuutuksia, joiden tarkoituksena on lainan takaisinmaksu, mikäli lainanottajan takaisinmaksukyky jostain yllättävästä syystä heikkenee. Lainaturva- sana ei kuitenkaan vielä selitä tarkemmin millaisesta vakuutuksesta on kysymys ja millaisessa tilanteessa siitä on mahdollista saada korvausta, joten tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää millaisia erilaisia lainaturvavakuutuksia markkinoilla on. Yksityishenkilön näkökulmasta myös vakuutuksen hinta on hyvin merkittävä asia, joten tutkimuksessa selvitetään myös lainaturvavakuutusten hinnoittelua. Tutkimuksessa on mukana seitsemän Suomessa toimivaa, yksityishenkilöiden luotonantajina hyvin tunnettua pankkia. Tutkimus on toteutettu perehtymällä pankkien verkkosivuihin sekä pankkien itsensä tarjoamiin kirjallisiin materiaaleihin, esimerkiksi tuote-esitteisiin ja vakuutusehtoihin. Aluksi tutkimuksessa selvitetään kaikkien lainaturvavakuutuksiin valittavissa olevien vakuutusturvien sisältö. Tämän jälkeen selvitetään tarkemmin kunkin pankin tarjoamat lainaturvavaihtoehdot, myöntämisedellytykset sekä tiedot mahdollisista pankin vaatimista panttaussitoumuksista. Viimeisenä tutkimuksessa esitetään hintavertailu Op-Pohjolan suppean ja laajan sekä Tapiola pankin ns. tavallisen henkivakuutuksen välillä. Tutkimuksessa selviää, että lainaturvavaihtoehtoja on markkinoilla hyvin paljon erilaisia ja vakuutusta ottaessaan lainanottajan on syytä perehtyä tarkasti siihen, millaista vakuutusturvaa hän on itselleen valitsemassa. Tutkimuksessa esitetyn hintavertailun perusteella on nähtävissä, että lainaturvan kustannukset laina-aikana nousevat jopa useisiin tuhansiin euroihin ja tästä syystä myös hintavertailun tekeminen vakuutusturvaa valittaessa on suositeltavaa. Tutkimus on tehty työskentelyn apuvälineeksi sekä pankeissa, että vakuutusyhtiöissä työskenteleville henkilöille, joilla on työssään tarvetta tuntea erilaisia markkinoilla olevia lainaturvavaihtoehtoja. Luonnollisesti tutkimustuloksia voivat hyödyntää myös yksityiset lainanottajat lainaturvavertailua tehdessään.		
Asiasanat lainaturva, vakuutus, lainat, luotot		
Huomioitavaa		

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES SAVONIA BUSINESS Degree Programme, option Degree Programme in Business and Administration		
Author(s) Katja Takala		
Title of study Payment protection insurance, what is it and how much does it cost?		
Type of project	Date	Pages
Thesis	20.12.2010	61 + 0
Supervisor(s) of study		Executive organisation
Esa Viklund		
Abstract Payment protection insurance is nowadays often marketed in connection with household loans and credits. The purpose of the insurance is repaying the loan if a household's capability to do so is, for some reason, impaired. There are many variations of payment protection insurance on the market and the objective of this thesis is to clarify those variations. The purpose of this thesis is also to clarify pricing of payment protection insurance. Seven banks which are well-known domestic lenders in Finland are included in this study. The study is based on information that banks provide on their websites and in written material, such as brochures and terms of insurance. At first this study presents all the individual insurance policies that can be included in payment protection insurance and after that all the alternatives that each bank offers. The study also presents the rules of granting the insurance policies of each bank and possible securities that they may require. Finally, the study presents a price comparison between Op-Pohjola's limited and comprehensive insurance policies and Tapiola's so called ordinary life insurance policy. This study shows that there are various options of payment protection insurance on the market and the borrowers should carefully familiarize themselves with the insurance policy which they are about to choose to cover risks. The costs of the payment protection insurance can total up to thousands of euros during the loan period so it is also recommended to do a price comparison before purchasing the insurance. The purpose of this thesis is to help persons working at banks and insurance companies who in their everyday work need to know about payment protection insurance policies. Of course this thesis is useful to households when they are comparing different payment protection insurance alternatives.		
Keywords payment protection insurance, insurance, loan, credit		
Note		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	LAINATURVAAN LIITTYVÄT KESKEISET KÄSITTEET	7
2.1	Riskit ja riskienhallinta	7
2.2	Vakuutus	9
2.3	Luotto, laina ja korko	10
2.4	Lainaturva	12
2.4.1	Terveys selvitys	14
2.4.2	Tar koitemääräys, panttaus ja edunsaajamääräys	15
2.4.3	Korvausten verotus	15
2.4.4	Lainaturvan hinnoittelu ja vakuutusmaksujen maksaminen.....	15
3	VAKUUTUSTURVAT JA NIIDEN KESKEISET RAJOITUKSET	17
3.1	Vakuutus tapaturmaisen kuoleman varalle	17
3.2	Vakuutus kuoleman varalle.....	18
3.3	Vakuutus tapaturmaisen pysyvän haitan varalle	18
3.4	Vakuutus tapaturmaisen tilapäisen työkyvyttömyyden varalle (päiväraha)	19
3.5	Vakuutus tilapäisen työkyvyttömyyden varalle	19
3.6	Vakuutus tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden varalle	20
3.7	Vakuutus pysyvän työkyvyttömyyden varalle	21
3.8	Vakuutus vakavan sairauden varalle.....	22
3.9	Vakuutus työttömyyden varalle	22
4	PANKKIEN TARJOAMAT LAINATURVAVAIHTOEHDOT	24
4.1	Sampo Pankki	24
4.1.1	Tar koitemääräys ja sitoumus korvauksen käytöstä	24
4.1.2	Lainaturva	25
4.1.3	Myöntämisedellytykset.....	26
4.2	Nordea.....	26
4.2.1	Panttaus ja edunsaajamääräys.....	27
4.2.2	Selekta- lainaturva	27
4.2.3	Selekta- lainaturva Plus	29
4.2.4	Myöntämisedellytykset.....	30
4.3	Op-Pohjola	30
4.3.1	Sitoumus korvauksen käytöstä sekä henkivakuutus korvauksen edunsaajamääräys sekä panttaus.....	31
4.3.2	Turva tapaturmaisen pysyvän haitan ja kuoleman varalta.....	32

4.3.3	Turva tapaturman tai sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta	33
4.3.4	Myöntämisedellytykset.....	33
4.4	Paikallisosuuspankit.....	33
4.4.1	Aktia Henkivakuutus Oy:n lainaturvavakuutus.....	34
4.4.2	Panttaus, Aktia Henkivakuutus Oy.....	35
4.4.3	Myöntämisedellytykset, Aktia Henkivakuutus Oy.....	35
4.4.4	Genworth Financial lainaturvavaihtoehdot.....	35
4.4.5	Sitoumus korvauksen käytöstä sekä tarkoittemääräys ja vakuutukseen perustuvan oikeuden panttaus, Genworth Financial.....	37
4.4.6	Myöntämisedellytykset, Genworth Financial.....	37
4.5	Säästöpankit	38
4.5.1	Panttaus.....	38
4.5.2	Peruslainaturva	38
4.5.3	Laaja lainaturva	39
4.5.4	Myöntämisedellytykset.....	40
4.6	Handelsbanken	41
4.6.1	Tarkoittemääräys ja panttaus	41
4.6.2	Vakuutus kuoleman varalle	41
4.6.3	Myöntämisedellytykset.....	42
4.7	Tapiola ryhmä	42
4.7.1	Kuolemanvaravakuutus, Perusturva ja Pariturva.....	42
4.7.2	Edunsaajamääräys.....	43
4.7.3	Myöntämisedellytykset.....	43
4.8	Yhteenveto eri pankkien tarjoamista vaihtoehdoista	43
5	LAINATURVAN JA HENKIVAKUUTUKSEN HINTA.....	45
5.1	Hintavertailu, Op-Pohjola ja Tapiola.....	46
6	POHDINTA.....	57
	LÄHTEET	60

Nykypäivänä yksityishenkilöiden lainoihin ja luottoihin liittyy usein vakuutus sen varalle, että henkilön lainanmaksukyky jostain syystä heikkenee. Tällaisesta vakuutuksesta käytetään yleisesti nimitystä lainaturva. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mikä lainaturva on ja paljonko se maksaa yksityishenkilölle. Tutkimuskohteiksi olen valinnut Suomessa toimivista luotonantajista Sampo Pankin, Nordean, OP-Pohjolan, Paikallisosuuspankit, Säästöpankit, Handelsbankenin sekä Tapiola Pankin.

Jotta voidaan ymmärtää, mikä lainaturva on, aluksi selvitän aiheeseen liittyvää terminologiaa. Termien ymmärtäminen on ratkaisevaa työn sisällön ymmärtämiseksi ja siitä syystä työn viitekehys rakentuukin käsitteistön ympärille. Kappaleessa 2 selvitän aluksi lainaturvaan ja vakuuttamiseen liittyviä peruskäsitteitä, minkä tarkoituksena on auttaa ymmärtämään mistä lainaturvavakuuttamisessa on pohjimmiltaan kysymys. Kappaleessa 3 selvitän yhteenvedon kaikista tutkimuksessa mukana olevien pankkien kautta lainaturvaan saatavilla olevista vakuutusturvista. Tämän tarkoituksena on eri vakuuttamisvaihtoehtojen tuominen kootusti esille sekä eri vaihtoehtojen moninaisuuden ymmärtäminen.

Kappaleessa 4 selvitän tarkemmin kunkin tutkimuksessa mukana olevan pankin tarjoamat lainaturvavaihtoehdot sekä niiden myöntämisedellytykset. Kappaleessa 5 esitetään esimerkinomaisia laskelmia lainaturvavakuutusten hinnoittelusta pohjautuen pankkien verkkosivuilta saatuihin tietoihin.

Työn tavoitteena on toimia eri vaihtoehtojen vertailun apuvälineenä niin yksityiselle lainanottajalle, kuin pankeissa ja vakuutusyhtiöissä lainaturvan parissa työtä tekeville henkilöillekin. Kaikki tutkimuksessa esitetyt tiedot on kerätty vuoden 2010 aikana ja lähteinä on käytetty kunkin pankin tänä aikana tarjoamaa sekä kirjallista, että verkosta löytyvää materiaalia.

2 LAINATURVAAN LIITTYVÄT KESKEISET KÄSITTEET

Lainaturva on vakuutus, jolla asiakas varautuu riskin varalle lainan tai luoton ottamisen yhteydessä. Jotta voidaan ymmärtää edellä mainitun lauseen sisältö, tulee aluksi selvittää mitä lauseessa käytetyt termit tarkoittavat.

2.1 Riskit ja riskienhallinta

Niin yksityisen ihmisen elämään, kuin yrityksenkin toimintaan liittyy aina mahdollisuus yllättäviin ja odottamattomiin tapahtumiin. Tällaisia tapahtumia voivat olla esimerkiksi omaisuuden tuhoutuminen tulipalossa, laitteiden rikkoutuminen, sairastuminen, kuolema ja työttömyys. Tätä odottamattoman tapahtuman mahdollisuutta kutsutaan riskiksi. (Rantala & Pentikäinen 2009, 53)

Riskin käsite pitää sisällään myös sattumanvaraisuuden. Tällä tarkoitetaan sitä, että riskin toteutuminen tai sen määrä ei ole etukäteen määriteltävissä. Poikkeuksena tästä on vanhuusriski; vanheneminen pystytään määrittelemään tiettyyn ikään, esimerkiksi 65 ikävuoteen. Kuitenkin myös vanhuusriskiin liittyy sattumanvaraisuus koska etukäteen ei tiedetä elääkö henkilö tiettyyn ikään vai kuoleeko hän aikaisemmin. (Rantala & Pentikäinen 2009, 57)

Riskejä voidaan luokitella monin eri tavoin, joista yksi on jako staattisiin ja dynaamisiin riskeihin. Staattisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka pysyvät suhteellisen muuttumattomina ja sitä kautta ovat yleensä vakuuttamiskelpoisia, esimerkiksi palo- ja kuolemantapausriskit. Dynaamisia riskejä puolestaan ovat sellaiset riskit, joita aiheutuu suhdanteiden ja olosuhteiden muutoksista eikä niiden varalle voi välttämättä varautua vakuuttamalla, esimerkiksi muuttuva kilpailutilanne tai korkomarkkinoiden heilahtelu. (Rantala & Pentikäinen 2009, 56)

Lainaturvaan liittyen on hyvä huomioida, että varsinainen vakuutusturva otetaan staattisten riskien varalle mutta lainaturvan hinnoittelu aiheuttaa asiakkaalle dynaamisen riskin korkojen mahdollisesta noususta johtuen. Staattisia riskejä, joita

lainaturvalla voi vakuuttaa, ovat kuolema, työkyvyttömyys vammautumisen tai sairastumisen vuoksi sekä työttömyys.

Luotonanto on riski myös pankeille, asiakkaan takaisinmaksukyky voi heikentyä tai korkomarkkinoiden heilahtelu voi aiheuttaa lainan arvon pienenemisen. Pankkien näkökulmasta puhutaan tällöin luotto- ja korkoriskeistä. (Federal Reserve Bulletin, 1994)

Kun erilaisten riskien olemassaolo on tiedostettu, voi seuraavaksi pohtia tuleeko riskit vain hyväksyä sellaisenaan vai voisiko niitä jotenkin hallita. Monet riskit (esim. perheen huoltajan kuolema, tulipalo) ovat monesti yksityishenkilölle laajuudeltaan niin suuria, että ilman mitään riskienhallintatoimenpiteitä riski toteutuessaan aiheuttaa katastrofin perheen taloudessa.

Riskienhallinnassa huomioitavaa on se, että vaikka samankaltaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten riskit ovat hyvin samanlaisia, riskin toteutumisen vaikutus ei kuitenkaan ole kaikille samanlainen. Vaikutus kullekin perheelle riippuu sen omasta taloudellisesta tilanteesta, suurituloiselle perheelle kahden kuukauden työkyvyttömyysjakso ei välttämättä aiheuta mitään ongelmia kun taas pienituloisessa perheessä se voi aiheuttaa suuriakin vaikeuksia perheen talouden hoitoon. Tästä syystä jokaisen tulee itse pohtia omaa riskinkantokykyään ja sen myötä tarvittavia riskienhallintakeinoja, valmista mallia ei voi antaa koska jokainen tilanne on erilainen. Yksityistalouden riskit ovat kuitenkin suurimmillaan silloin kun menojen ja tulojen erotus on pienimillään, yleensä siis silloin kun perheen velat ovat suurimmat. (Santanen, Laitinen & Kekäle 2002, 56–69)

Santasen ym. (2002, 26–27) mukaan riskienhallinnan keinoja on viisi;

- riskin välttäminen/ poistaminen
- riskin pienentäminen
- riskin siirtäminen
- riskin pitäminen
- riskin vakuuttaminen.

Yksityishenkilön lainanottoon liittyvät riskit ovat siis kuolema, työkyvyttömyys tai työttömyys, joka aiheuttaa henkilön lainanmaksukyvyn heikkenemisen. Riskienhallintakeinoista riskin välttäminen/ poistaminen tarkoittaisi kokonaan lainan ottamatta jättämistä. Riskin pienentäminen taas tarkoittaisi pienemmän lainan ottamista ja riskin siirtäminen lainan oton siirtämistä myöhempään ajankohtaan. Riskin pitäminen tarkoittaa sitä, että henkilö ottaa suunnittelemansa lainan ja tiedostaa asiaan liittyvät riskit mutta päättää pitää mahdolliset seuraukset omalla vastuullaan. Riskin vakuuttamisella tarkoitetaan riskin toteutumisen taloudellisten seuraamusten siirtämistä vakuutusyhtiön vastuulle. Lainaturvavakuutuksen ottaminen on siis yksityishenkilön riskienhallintaa, jolla henkilö varautuu tietyn riskin toteutumisen taloudellisiin seurauksiin.

2.2 Vakuutus

Riskejä on aina ollut olemassa ja aina on myös ollut tarve suojautua niiltä. Entisaikoina, kun perhe- ja sukulaissuhteet olivat lujia, sukulaisuuden perusteella syntyneet yhdyskunnat auttoivat hätään joutuneita sukulaisiaan. Myöhemmin sukulaisavun tilalle muodostui muita ryhmiä, jotka olivat sopineet auttamisvelvollisuudesta kun jollekin ryhmän jäsenelle tapahtui onnettomuus. Jokaisella ryhmän jäsenellä oli myös oikeus tarvittaessa saada apua. Kun ryhmät vielä sopivat tarkat säännöt toiminnalle, oli nykyaikainen vakuutustoiminta saanut alkunsa. Kaupallinen vakuutustoiminta sai alkunsa kun edellytyksiä edellä mainitun kaltaiselle ryhmän itsensä tekemälle sopimukselle ei jostain syystä ollut. Tällöin varakkaat henkilöt ja yritykset ottivat kantaakseen riskejä taloudellista vastiketta vastaan. (Rantala & Pentikäinen 2009, 18)

Rantalan ja Pentikäisen (2009, 61) mukaan nykyaikainen vakuutus-käsite voidaan määritellä seuraavasti:

”Tietyn riskin alaiset yksiköt, vakuutuksenottajat, sopivat vahinkojen tasaamiseen erikoistuneen laitoksen, vakuutuslaitoksen eli vakuutuksenantajan, kanssa siitä, että riskin toteutuessa vakuutuksenantaja korvaa siitä aiheutuneen vahingon. Korvauksensaantioikeuden vastikkeeksi vakuutuksenottajat suorittavat vakuutusmaksun vakuutuksenantajalle.”

Vakuutuksenottajalle vakuutus on siten sopimus siitä, että vakuutuslaitos korvaa hänen kärsimänsä vahingon, mikäli vakuutettu riski toteutuu ja tästä sopimuksesta vakuutuksenottaja maksaa vakuutuksenantajalle vakuutusmaksua. On hyvä huomioda, että vakuutuksella voidaan korvata vain taloudellinen vahinko, esimerkiksi tunnearvoa ja mielipahaa ei mikään vakuutus voi korvata.

Nykypäivän vakuutusmarkkinat ovat kehittyneet hyvin pitkälle entisajoista ja vakuutuksia on markkinoilla hyvinkin erilaisiin tarkoituksiin ja osa niistä on jopa pakollisia yhteiskunnan toimesta. Muuan muassa lainaturva on hyvä esimerkki pitkälle kehittyneestä, vapaaehtoisesti hankittavasta vakuutustuotteesta. Lakisääteisistä vakuutuksista esimerkkinä voidaan mainita liikennevakuutus sekä suomalaiseen sosiaaliturvaan liittyvä sairausvakuutus.

Suomessa vakuutuksia tarjoavat sekä kotimaiset vakuutusyhtiöt, että ulkomaisten vakuutusyhtiöiden edustustot. Toimialansa mukaisesti vakuutusyhtiöt jaetaan vahinko-, henki-, työeläke- ja jälleenvakuutusyhtiöihin eivätkä ne voi myydä toistensa tuotteita. Vakuutuslalla toimivien yritysten toimintaa säädellään useissa laeissa, mm. vakuutusyhtiölaissa ja vakuutuslupamulaissa, ja niiden toimintaa valvotaan tarkasti mm. vakuutusvalvontaviraston toimesta. (Finanssialan Keskusliitto 2010)

Yhtiöt markkinoivat vakuutuksia sekä oman myyntihenkilöstönsä, että asiamiehien välityksellä. Lainaturva-vakuutuksia markkinoidaan pankkien toimesta mutta varsinaisen vakuutuksen myöntää aina jokin vakuutusyhtiö, tällöin pankki toimii vakuutusyhtiön asiamiehenä. (Finanssialan Keskusliitto 2010)

2.3 Luotto, laina ja korko

Kun yksityishenkilölle tulee tarve tehdä jokin hänen maksukykynsä ylittävä hankinta, esim. uusi auto tai asunto, tulee hänen pohtia hankinnan rahoitusta. Etukäteen säästäminen olisi henkilölle ehkä edullisin vaihtoehto mutta monesti säästäminen veisi niin kauan aikaa, että tarvetta hankinnalle ei enää ole siinä vaiheessa kun kaikki tarvittava raha on saatu säästöön. Tästä syystä hankintoja rahoitetaan usein lainalla (luotolla).

Lainalla/ luotolla tarkoitetaan sitä, että rahoituslaitos lainaa asiakkaalle rahaa korvausta vastaan. Korvauksena, lainamäärän takaisinmaksun lisäksi, maksetaan korkoa. Korko on sovittu prosenttiosuus lainan jäljellä olevasta lainapääomasta.

Korko voi olla lyhyisiin markkinakorkoihin, esim. euribor, sidottu tai kiinteäkorkoinen, jolloin korko pysyy samana koko laina-ajan tai ainakin pitkän, ennalta sovitun ajan. Vaihtoehtona kiinteäkorkoiselle lainalle, lainaan voidaan sopia korkokatto, joka määrittelee lainan enimmäiskoron. Lisäksi pankeilla on omat prime-korkonsa, jotka seuraavat markkinakorkoja mutta muuttuvat markkinakorkoja hitaammin. Prime- korko on kunkin pankin oma viitekorko ja sen suuruudesta päättää pankin johto talouden yleisten kehitysnäkymien perusteella. (Kontkanen 2009, 150-151)

Markkinakorkoon sidonnaisen lainan etuna on se, että korkojen laskiessa asiakas hyötyy nopeasti pienempien korkokulujen muodossa. Vastaavasti kuitenkin korkojen nousu voi aiheuttaa yllättävänkin korkokustannusten lisääntymisen (=korkoriski). Etuna markkinakorkoisessa lainassa on myös se, että asiakas voi koska tahansa maksaa loppuosan lainastaan pois ilman lisäkustannuksia. Kiinteäkorkoisen lainan etuna taas on se, että korkokulut tiedetään varmasti etukäteen eikä korkojen nousu vaikuta maksusuunnitelmaan, korkojen mahdollisen laskun tuoma etu sen sijaan jää saamatta. Lisäksi kiinteäkorkoisessa lainassa ennenaikainen takaisinmaksu aiheuttaa asiakkaalle lisäkustannuksia siitä syystä, että asiakkaan on korvattava pankille sen menettämät korkotulot laina-ajan lyhentymisestä johtuen. (Kontkanen 2009, 150-151)

On siis hyvä huomioida, että lainan koron valinnalla on paljon vaikutusta asiakkaan talouteen ja siksi se on myös osa riskienhallintaa. Tärkeimpänä asiana tulee huomioida edellä mainittu korkoriski jos laina on sidottu markkinakorkoihin, asiakkaan lainanhoitokulut voivat nousta merkittävästi tai laina-aika pidentyä huomattavasti jos korot nousevat. Lisäksi on hyvä huomioida, että korko vaikuttaa myös lainaturvan maksuun; lainaturva hinnoitellaan jäljellä olevan lainapääoman mukaisesti ja mikäli lainapääoma pienenee hitaammin korkojen noususta johtuen, myös lainaturvasta maksetaan suurempaa maksua.

Nykyaikainen pankkitoiminta juontaa juurensa rahanvaihtajien ja rahaa säilytettäväkseen ottaneiden kultaseppien toiminnasta, talletustoimintaan liitetystä luotonannosta muodostui pankkitoiminnan perusta. Nykyaikainen pankkitoiminta on saanut alkunsa teollistuneissa maissa 1800-luvulla, talouden kehittymisen myötä muotoutui kansallisia rahoitusjärjestelmiä, joiden keskeisiä tekijöitä olivat mm. keskuspankki, kansalliset rahoitusmarkkinat ja erilaiset rahoituslaitokset. Aina näihin aikoihin saakka pankkitoiminta on kehittynyt kansallisesti, minkä johdosta eri maiden rahoitusjärjestelmissä on huomattaviakin eroja. Nykypäivänä kuitenkin on alkanut muodostua maaroja ylittäviä finanssikonserneja ja myös mm. EU osaltaan vaikuttaa rahoitusjärjestelmien yhtenäistymiseen. (Kontkanen 2009, 10)

Suomessa luotonantoa harjoittavat erilaiset rahoituslaitokset; pankit, kiinnitysluottopankit, rahoitusyhtiöt, luottokorttiyhtiöt ja erityisluottolaitokset. Tässä työssä keskitytään vain talletuspankkien luottoihin liittyviin lainaturvavakuutuksiin koska talletuspankit ovat suurin yksityishenkilöiden luotottaja. (Kontkanen 2009, 16-24)

Pankkien toimintaa säännellään tarkasti laeilla ja viranomaismääräyksillä, mm. lailla luottolaitosten toiminnasta. (Kontkanen 2009, 26)

2.4 Lainaturva

Lainaturvan juuret ovat Yhdysvalloissa, jossa 1900-luvun alussa alettiin myöntää lainaturvavakuutuksia yritysten ottamiin lainoihin. Yhdysvaltojen suuren laman jälkeen lainaturvavakuutusten käyttö yleistyi myös kotitalouksien luototuksessa. (Federal Reserve Bulletin, 1994)

Yhdysvaltojen asuntolainamarkkinat poikkeavat suomalaisesta muun muassa siten, että asuntolainan hakijalta vaaditaan 20 % käsiraha hankittavan asunnon arvosta ennen kuin hänelle myönnetään asuntolaina. Mikäli lainanhakijalla ei ole tuota vaadittavaa rahamäärää, voi hän kuitenkin saada asuntolainan sillä edellytyksellä, että hän ottaa lainaan lainaturvavakuutuksen. Tällä tavoin luotonantaja pyrkii turvaamaan lainan takaisinmaksun esimerkiksi siinä tilanteessa, että lainanottajan takaisinmaksukyky on heikentynyt ja lainan vakuutena olevan omaisuuden arvo on myös mahdollisesti

alentunut siten, että se ei enää vastaa kokonaan lainalla maksetun omaisuuden arvoa. (Federal Reserve Bulletin, 1994)

Kuten aiemmin on mainittu, lainaturva on vakuutus, jonka avulla henkilö varautuu lainan takaisinmaksukykynsä yllättävään heikkenemiseen. Henkilön lainan takaisinmaksukyky voi heikentyä työkyvyttömyyden, työttömyyden tai kuoleman johdosta. (Kontkanen 2009, 152) Vakuutuskorvauksena siis lyhennetään asiakkaan lainaa takaisin pankille vakuutussopimuksessa sovituihin tapauksissa ja vakuutussopimuksessa sovituihin euromääräisiin korvauksiin.

Lainaturvan ottaminen on siis lainanottajan riskienhallintaa, mikäli lainanmaksukyky yllättäen heikkenee, henkilön laina kuitenkin lyhenee vakuutussopimuksen mukaisesti. Luonnollisesti tämä on myös lainan myöntäneen pankin etu, lainanottajan takaisinmaksukyky on heikentynyt mutta siitä huolimatta pankki saa omat saatavansa sovitusti takaisin. Voitaneen siis sanoa, että lainaturvavakuutuksen tarjoaminen asiakkaille on myös luotonantajan riskienhallintaa.

Tässä työssä lainaturvalla/ lainaturvavakuutuksella tarkoitetaan vakuutusta, joka otetaan lainan yhteyteen, tarkoituksena lainan takaisinmaksu mikäli lainanottajan takaisinmaksukyky heikkenee vakuutusehdoissa mainituista syistä johtuen. Pelkkä lainaturva- sana ei kuitenkaan vielä kerro sitä, millaisissa tilanteissa korvausta maksetaan. Eri pankkien tarjoamat lainaturvavaihtoehdot voivat poiketa toisistaan suurestikin, joissakin tapauksissa korvaus maksetaan ainoastaan vakuutetun kuoltua ja joissakin korvausta maksetaan esimerkiksi vakuutetun joutuessa työttömäksi. Erilaiset vakuutusvaihtoehdot ja eri pankkien tarjoamat yhdistelmät esitellään myöhemmin tämän työn kappaleissa 3-9.

Lainaturvasta maksettavan korvauksen määrä on yleensä myös sovittavissa pankin ja asiakkaan kesken. Lainaturva ei siis välttämättä kaikissa tilanteissa kata koko lainamäärää vaan se voi olla tehty vastaamaan esimerkiksi puolta koko lainan määrästä. Lainaturvavakuutus voi joissakin tilanteissa olla tehty myös lainamäärää suuremmalle summalle. Lisäksi myöhemmin esiteltävistä vakuutusturvista esimerkiksi päiväraha- ja eläkorvauksissa on ajallinen raja korvausten maksamiselle.

Lainaturvavakuutuksessa on kysymys henkilön vakuuttamisesta ja vakuutuskorvauksella on tarkoitus maksaa takaisin kyseisen henkilön ottama laina. Usein kuitenkin lainoja otetaan yhdessä toisen henkilön kanssa, esimerkiksi aviopuolisot ottavat yhdessä asuntolainaa. Näissä tapauksissa lainan takaisinmaksu voi olla riippuvainen molempien tuloista ja silloin on syytä varautua lainan takaisinmaksukyvyyn heikkenemiseen molempien osapuolten kohdalla.

Edellä mainitusta syystä lainaturvavakuutuksia voi joissakin tapauksissa ottaa myös kahden hengen turvana, ns. pariturvana. Vakuutusehdot ja – vaihtoehdot vaihtelevat eri vakuutusyhtiöissä mutta mikäli valittu pankki pariturvia myöntää ja sen ehdot ovat asiakkaalle sopivat, on se yleensä asiakkaalle edullisempi vaihtoehto kuin kaksi yksilöllistä vakuutusta. Kuolemantapaustilanteessa pariturvasta maksetaan korvaus ensiksi kuolleen jälkeen. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

2.4.1 Terveys selvitys

Ennen lainaturvavakuutuksen myöntämistä tulee vakuutuksenottajan antaa vakuutusyhtiölle tiedot terveydentilastaan. Käytännössä nämä tiedot annetaan täyttämällä terveys selvityskaavake, jossa esitetään valmiita kysymyksiä vakuutetun terveydentilasta. Joissakin tilanteissa on myös mahdollista, että vakuutusyhtiö vaatii lääkärintarkastusta ennen vakuutuksen myöntämistä. Terveys selvityksen vastaukset ja mahdollisen lääkärintarkastuksen tulokset määräävät sen, myöntääkö vakuutusyhtiö lainaturvavakuutusta tai tuleeko vakuutukseen rajoitusehtoja. Rajoitusehto tarkoittaa sitä, että vakuutuskorvausta ei makseta vakuutussopimuksen tekohetkellä olemassa olevan vamman tai sairauden perusteella. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

Terveys selvitys tulee täyttää rehellisesti ja täydellisesti, sillä jälkikäteen ilmenevät virheellisyydet terveys selvityksessä voivat johtaa vakuutuskorvauksen epäämiseen, vakuutusmaksujen korotukseen tai jopa vakuutussopimuksen purkamiseen. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

2.4.2 Tarkoitemääräys, panttaus ja edunsaajamääräys

Lainaturvavakuutusopimuksessa tulee olla määriteltynä miten korvaukset mahdollisessa korvaustilanteessa maksetaan. Käytännössä tämä määrittely tehdään tarkoitemääräyksellä ja edunsaajamääräyksellä tai panttauksella. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

Panttauksella tarkoitetaan sitä, että mahdollinen vakuutuskorvaus pantataan panttaussopimuksella sovitun lainan pääoman, korkojen sekä lainaehdoissa määriteltujen palkkioiden vakuudeksi. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

Tarkoitemääräys on edunsaajamääräykseen liittyvä määräys, jonka mukaan mahdollinen vakuutuskorvaus on ensisijaisesti käytettävä lainan pääoman, korkojen sekä lainaehdoissa määriteltujen palkkioiden maksamiseen. Tämän johdosta vakuutusopimukseen nimetyllä edunsaajalla on oikeus vakuutuskorvaukseen vain, mikäli vakuutuskorvausta on jäljellä tarkoitemääräyksen täyttämisen jälkeen. Vakuutusopimukseen siis merkitään edunsaaja, nimetty henkilö jolle mahdollinen lainan takaisinmaksun ylitse jäävä osuus korvauksesta maksetaan. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

2.4.3 Korvausten verotus

Lainaturvasta maksettavat päiväraha korvaukset ovat vakuutetun verotettavaa ansiotulona kun taas kertakorvaukset pysyvän työkyvyttömyyden, invaliditeetin tai vakavan sairauden johdosta ovat vakuutetulle itselleen verovapaita. Kuolemantapauksessa, mahdollisen tarkoitemääräyksen tai panttauksen ylittävä osa vakuutuskorvauksesta on lähiomaisille osittain verovapaata ja muille kuin vakuutetun lähiomaisille verotettavaa pääomatulona. (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2009)

2.4.4 Lainaturvan hinnoittelu ja vakuutusmaksujen maksaminen

Jokainen lainaturvavakuutuksia myöntävä vakuutusyhtiö hinnoittelee myymänsä vakuutustuotteet itse ja vakuutusten hintoihin vaikuttavat seikat voivat vaihdella eri yhtiöiden kesken. Vakuutusten hintoihin vaikuttavia seikkoja ovat mm. valittu

vakuutusturvan laajuus, vakuutettava lainamäärä sekä vakuutetun ikä ja sukupuoli. Joissakin tapauksissa myös vakuutettavan terveydentila voi vaikuttaa vakuutuksen hintaan.

Vakuutusmaksun maksamisessa pankeilla on käytössä kaksi erilaista tapaa, kertamaksuinen sekä jatkuva- tai kuukausimaksuinen lainaturva. Jotkut pankit tarjoavat molemmat vaihtoehdot kun taas joillakin pankeilla on käytössään vain jompikumpi em. vaihtoehdoista.

Kertamaksuisessa lainaturvassa vakuutusmaksu maksetaan etukäteen koko laina-ajalle ja yleensä vakuutusmaksu rahoitetaan sillä lainalla, jonka turvaksi vakuutus otetaan. Käytännössä siis lainaa nostetaan vakuutusmaksun verran enemmän.

Jatkuvamaksuisessa lainaturvassa vakuutusmaksua maksetaan sovituissa erissä vakuutuksen voimassaoloaikana. Tässä tapauksessa vakuutuksenottaja maksaa, pankin kanssa sovitun maksueräisyyden mukaan, erikseen lainan lyhennyserän ja lainaturvan vakuutusmaksun.

3 VAKUUTUSTURVAT JA NIIDEN KESKEISET RAJOITUKSET

Lainaturva koostuu yhdestä tai useammasta vakuutuksesta erilaisten riskien varalle. Sopimusta tehdessään asiakas valitsee haluamansa vakuutukset pankin tarjoamista vaihtoehtoista. Yleensä pankeilla on valikoimassaan suppea ja laaja vaihtoehto, joiden välillä asiakas valintansa tekee. Asiakas ei siis yleensä voi vapaasti valita haluamiaan vakuutusturvia vaan hän joutuu valitsemaan niin sanotun pakettiratkaisun. Kunkin pankin tarjoamat vaihtoehdot selvitetään tämän tutkimuksen seuraavassa kappaleessa. Jokaisella pankilla on siis omat lainaturvavaihtoehdonsa eikä millään pankilla ole valikoimassaan kaikkia tässä kappaleessa esitettäviä vakuutusturvia.

Eri vakuutusturvien sisältö ja rajoitukset ovat hyvin samankaltaisia kaikissa tutkimukseen osallistuvissa lainaturvavakuutuksissa. Tässä kappaleessa selvitetään millaisia vakuutuksia lainaturvamarkkinoilla on ja mitkä ovat kunkin vakuutuksen keskeiset, kaikille pankeille yhteiset rajoitukset. Eri pankeilla voi lisäksi olla toisistaan poikkeavia vakuutusehtoja ja rajoituksia, näissä tapauksissa poikkeukset mainitaan erikseen myöhemmin kunkin pankin esittelyn yhteydessä.

Kaikissa seuraavissa määrittelyissä tapaturmalla tarkoitetaan äkillistä, ulkoista ja odottamatonta ruumiinvamman aiheuttavaa tapahtumaa, joka sattuu vakuutetun tahtomatta.

3.1 Vakuutus tapaturmaisen kuoleman varalle

Vakuutuksesta korvataan vakuutuksen voimassaoloaikana sattuneesta tapaturmasta aiheutunut vakuutetun kuolema.

Korvausta ei makseta mikäli tapaturman välittömänä tai välillisenä syynä on ollut:

- vakuutetun sairaus tai ennen vakuutuksen voimaantuloa syntynyt vika tai vamma
- bakteerin tai viruksen aiheuttama tartunta
- äkillinen voimanponnistus tai liike jos vammaan ei ole annettu lääkärinhoitoa 14 vuorokauden kuluessa

- sairauden tai ruumiinvian hoitamiseksi tehty lääkinällinen toimenpide, ellei sitä ole tehty vakuutuksesta korvattavan vamman hoitamiseksi
- lääkkeiden, alkoholin, huumaavan aineen tai ravinnoksi nautitun aiheen aiheuttama myrkytys
- itse tahallisesti aiheutettu vamma tai itsemurhan yritys
- kilpaurheilu tai muu ehdoissa mainittu riskialtis urheilulaji
- sota tai aseellinen selkkaus
- useita ihmisiä tappanut ydinsäteily
- itsemurha ennen kuin vuosi on kulunut vakuutuksen alkamisesta
- hyönteisen purema tai pisto
- tapaturman aiheuttamat psyykkiset seuraukset.

3.2 Vakuutus kuoleman varalle

Vakuutuskorvaus maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. Korvauksen määrä on se osuus lainapääomasta, mitä vakuutussopimusta tehtäessä on sovittu.

Oikeutta henkivakuutuskorvaukseen ei ole jos kuolema on aiheutunut:

- itsemurhasta jos se on tapahtunut alle vuoden kuluessa vakuutuksen alkamisesta.

3.3 Vakuutus tapaturmaisen pysyvän haitan varalle

Tapaturmaisen pysyvän haitan korvaustavat vaihtelevat eri yhtiöissä, jossakin korvaus maksetaan vain tarkkaan määritellyissä vammoissa ja joissakin korvataan minkä tahansa tapaturman aiheuttama vammautuminen. Tästä syystä tämän vakuutuksen sisältö esitellään tarkemmin myöhemmin kunkin pankin kohdalla erikseen.

Oikeutta tapaturmaisen pysyvän haitan korvaukseen ei ole jos vamma on aiheutunut:

- lääkinnällisen toimenpiteen seurauksena ellei toimenpidettä ole suoritettu tapaturman aiheuttaman vamman hoitamiseksi
- vammasta, joka on seurausta vakuutetun käyttämän lääkeaineen, alkoholin, muun huumaavan aineen tai ravinnoksi nautitun aineen aiheuttamasta myrkytyksestä
- tapaturmasta, jonka syynä on vakuutetun sairaus tai ruumiinvamma.

3.4 Vakuutus tapaturmaisen tilapäisen työkyvyttömyyden varalle (päiväraha)

Korvaukseen oikeuttava tapahtuma on vakuutuksen voimassaoloaikana sattuneen tapaturman aiheuttama työkyvyttömyys, joka alkaa lääkärin toteamana ja estää vakuutettua tekemästä työtään tai työtä, jota hänen kohtuudella voitaisiin olettaa pystyvän tekemään. Työkyvyttömyyden tulee jatkua yli 30 päivää ja vakuutetun tulee olla lääkärinhoidossa. Korvausta ei makseta 30 ensimmäiseltä työkyvyttömyyspäivältä. Korvausta maksetaan yhdestä tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella enintään 12 kuukaudelta (360 päivältä) tai useasta tapaturmasta aiheutuneiden työkyvyttömyyksien perusteella enintään 36 kuukaudelta (1 080 päivältä). Vakuutuksesta siis maksetaan vakuutus sopimuksessa määriteltä päiväkorvausta niiltä päiviltä, jolloin vakuutettu ei tapaturman johdosta pysty tekemään työtä. Tarkoituksena on siten maksaa lainanlyhennyserät tapaturman aiheuttaman sairausloman aikana.

Korvausrajoitukset ovat samat kuin kohdassa 3.1, vakuutus tapaturmaisen kuoleman varalle.

3.5 Vakuutus tilapäisen työkyvyttömyyden varalle

Tilapäisellä työkyvyttömyydellä tarkoitetaan tapaturman, sairauden tai taudin seurauksena syntyvää tilaa, joka alkaa vakuutuksen alkamispäivän jälkeen ja estää täysin vakuutettua tekemästä työtään tai muuta sellaista työtä, jota hänen kohtuudella

voitaisiin olettaa pystyvän tekemään. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että korvausta maksetaan vakuutetun joutuessa sairauslomalle edellä mainituista syistä johtuen.

Korvauksen määrä määräytyy päiväkohtaisesti sen mukaan, mitä vakuutus sopimusta tehtäessä on sovittu kuukausikorvaukseksi. Yleisesti kuukausikorvauksena käytettäneen kuukausittaisen lainanlyhennyksen määrää. Vakuutuksen tarkoituksena on siis maksaa lainanlyhennyserät työkyvyttömyysaikana.

Korvausta maksetaan enintään 360 (12 kk) päivältä samasta sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella.

Työkyvyttömyyskorvausta ei makseta jos työkyvyttömyyden syynä on:

- selkäsairaus, ellei se ole yleisesti hyväksytyn lääketieteellisen kokemuksen mukaan tarpeellista
- raskaus, synnytys, keskenmeno, abortti
- alkoholin tai lääkkeiden käyttö muutoin kuin lääkärin määräyksen mukaisesti edellyttäen, että kyseessä ei ole huumeriippuvuushoito
- psykiatrinen sairaus tai mielenterveyden häiriö, stressi
- levottomuudet, mellakat, sota
- ydinsäteily
- aids tai HIV

3.6 Vakuutus tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden varalle

Pysyvästi työkyvyttömäksi katsotaan henkilö, joka ei tapaturman johdosta kykene entiseen työhönsä tai muuhunkaan työhän, jota yksilölliset ominaisuudet huomioon ottaen voitaisiin pitää hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana.

Oikeus korvaukseen syntyy jos vakuutetulle sattuu vakuutuksen voimassaoloaikana tapaturma, jonka johdosta hän tulee pysyvästi työkyvyttömäksi.

Henkilön oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen tai muuhun alentuneen työkyvyn perusteella maksettavaan eläkkeeseen ei ole yksinomainen peruste korvauksen maksamiselle. Korvausta ei makseta jos vakuutustapahtuman syynä on:

- sairauden, vian tai vamman aiheuttama vakuutustapahtuma
- leikkaus-, hoito- tai muu lääkinnällinen toimenpide, ellei toimenpidettä ole tehty korvattavan vamman hoitamiseksi
- lääkkeiden, alkoholin tai huumaavaan aineen käyttö, ravinnoksi nautitun aineen aiheuttama myrkytys
- sota tai aseellinen selkkaus
- ydinsäteily
- tapaturmasta aiheutuneet psyykkiset seuraukset.

3.7 Vakuutus pysyvän työkyvyttömyyden varalle

Pysyvästi työkyvyttömäksi katsotaan henkilö, joka ei sairauden tai vamman johdosta kykene entiseen työhönsä tai muuhunkaan työhän, jota yksilölliset ominaisuudet huomioon ottaen voitaisiin pitää hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana.

Oikeus korvaukseen syntyy jos vakuutettu tulee vakuutuksen voimassaoloaikana sairauden tai vamman johdosta pysyvästi työkyvyttömäksi. Työkyvyttömyyden on tullut jatkaa vähintään vuoden ajan, ellei työkyvyttömyyden pysyvyyttä pystytä täydellä varmuudella aikaisemmin toteamaan.

Henkilön oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen tai muuhun alentuneen työkyvyn perusteella maksettavaan eläkkeeseen ei ole yksinomainen peruste korvauksen maksamiselle. Korvausta ei makseta jos vakuutustapahtuman syynä on:

- lääkkeiden, alkoholin tai huumaavan aineen käyttö
- itsemurhayritys vuoden kuluessa vakuutuksen alkamisesta
- sota tai aseellinen selkkaus
- ydinreaktioon perustuvan aseiden tai laitteiden vaikutus

3.8 Vakuutus vakavan sairauden varalle

Vakuutuksen tarkoituksena on korvata vakuutetulle valittu korvaussumma, mikäli vakuutetulla todetaan jokin seuraavista sairauksista.

- syöpä
- sydäninfarkti
- sepelvaltimon ohitusleikkaus
- munuaisten vajaatoiminta
- aivohalvaus
- suuri elinsiirto

Korvausta ei makseta jos sairaus johtuu välittömästi tai välillisesti:

- lääkkeiden, alkoholin tai huumaavaan aineen käytöstä
- HIV- tartunnasta tai AIDSista
- sodasta tai aseellisesta selkkauksesta
- terrorismista
- useita ihmisiä tappaneesta ydinsäteilystä
- itsemurhayrityksestä.

3.9 Vakuutus työttömyyden varalle

Työttömyydellä tarkoitetaan vakuutetun työ- tai virkasuhteen päättymistä vakuutusehdoissa mainituista syistä johtuen. Syitä voivat olla toiminnan tai sen osan lopettaminen, toimipisteen tai sen osan lopettaminen, toiminnan tai toiminnan osan tarve on lakannut tai vähentynyt tuotannollisista, taloudellisista tai vastaavista syistä johtuen tai työnantaja haetaan konkurssiin tai selvitystilaan. Lisäksi vakuutusehtoihin on kirjattu työttömän henkilön määritelmä. Sillä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole työ- tai virkasuhteessa, on täysin vailla vakituista työtä, on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi työvoimaviranomaisille ja on oikeutettu valtion tai yksityisen työttömyyskassan maksamaan työttömyyspäivärahaan.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vakuutettua on kohdannut työttömyys edellä mainitulla tavalla ja minkä johdosta hän on edellä mainitulla tavalla työtön. Lisäksi vakuutuksen alkamisesta on pitänyt kulua vähintään 60 päivää kun vakuutettu saa tiedon työttömäksi joutumisestaan ja työttömyyden on pitänyt jatkua yhtäjaksoisesti vähintään 30 peräkkäisen kalenteripäivän ajan. Mikäli vakuutetulle on jo aiemmin maksettu korvauksia 12 kuukaudelta, tulee vakuutetun olla ollut sen jälkeen vähintään 6 kuukautta yhtäjaksoisessa työssä.

Päiväkorvaus työttömyyspäiviltä määräytyy samalla tavalla kuin vakuutuksessa työkyvyttömyyden varalle, 1/30 sovitusta kuukausikorvauksesta. Työttömyyskorvausta maksetaan saman työttömyyden perusteella enintään 360 päivältä (12 kk) ja kaikkien työttömyystapausten perusteella enintään 720 päivältä (24 kk). Korvauksen tarkoituksena on maksaa lainanlyhennyserät työttömyysaikana.

Työttömyyskorvausta ei makseta jos:

- vakuutettu on toiminut ammatissa, jossa työttömäksi joutuminen on säännöllinen ja toistuva ilmiö
- vakuutettu ei ollut työ- tai virkasuhteessa
- vakuutettu on työskennellyt ulkomailla muun kuin suomalaisen työnantajan palveluksessa
- työttömäksi joutuminen johtuu määräaikaisen työ- tai virkasuhteen päättymisestä
- työttömäksi joutuminen on ollut tahallista tai vapaaehtoista
- vakuutettu kieltäytyy työnantajan tarjoamasta muusta työstä joka kohtuudella olisi pitänyt hyväksyä
- vakuutettu on lomautettuna
- työ- tai virkasuhde päättyy koeaikana muusta kuin em. mainituista syistä
- vakuutettu on yritystoimintaa harjoittava henkilö tai perheenjäsen tai läheisen yhtiön palveluksessa
- vakuutettu on oikeutettu saamaan työnantajalta irtisanomisajan palkkaa, lomakorvausta tai muuta vastaavaa korvausta.

4 PANKKIEN TARJOAMAT LAINATURVAVAIHTOEHDOT

4.1 Sampo Pankki

Sampo Pankki toimii Suomessa ja se on osa Danske Bank- konsernia. Danske Bankin kotimarkkina-alueita ovat Suomen ohella Tanska, Ruotsi, Norja, Viro, Latvia, Liettua, Irlanti ja Pohjois- Irlanti. Lisäksi Danske Bankilla on toimintaa myös Isossa-Britanniassa, Saksassa, Puolassa, Luxemburgissa ja Venäjällä. Sampo Pankilla on Suomessa yli 1,1 miljoonaa henkilöasiakasta sekä noin 100 000 yritys- ja yhteisöasiakasta. Asiakaspalvelukonttoreita Sampo Pankilla on Suomessa 121. (Sampo Pankki 2010)

Sampo Pankin lainoihin lainaturva-vakuutukset myöntää Mandatum Henkivakuutusyhtiö (Mandatum Life). (Sampo Pankki, Lainaturva- tuote-esite 2010)

Sampo Pankin lainaturvan voi liittää uuteen tai jo voimassa olevaan vähintään 10 000 euron lainaan. Lainaturvan voi ottaa yksin tai pariturvana toisen velallisen kanssa ja velallinen voi valita mille euromäärällä hän vakuutuksen ottaa mutta pariturvassa määrän tulee olla molemmilla vakuutetuilla sama. (Sampo Pankki, Lainaturva- tuote-esite 2010)

Vakuutussopimusta tehtäessä vakuutuksenottaja päättää kuinka suuren osan lainapääomasta hän haluaa vakuuttaa lainaturvalla. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutuksenottaja voi halutessaan ottaa lainaturvan todellista lainamäärää pienemmälle tai suuremmalle summalle, 50 %, 100 % tai 110 % lainapääomasta. (Sampo Pankki, Lainaturva- tuote-esite 2010)

4.1.1 Tarkoitemääräys ja sitoumus korvauksen käytöstä

Lainaturvasopimukseen liittyy aina tarkoitemääräys ja sitoumus korvauksen käytöstä. Sen perusteella vakuutuksesta maksettava korvaus käytetään luoton pääoman, korkojen, mahdollisten viivästyskorkojen ja muiden luottoon liittyvien saamisten maksamiseen. Jos korvaus on pienempi kuin pankin saatava, säilyy vastuu saatavista

vakuutuksenottajalla tai hänen kuolinpesällään. Jos taas vakuutuskorvaus on suurempi kuin pankin saatava, erotus maksetaan vakuutuksenottajalle tai hänen edunsaajilleen. Edunsaajalla tarkoitetaan henkilöä, jolle vakuutuksenottaja on määrännyt korvauksen maksettavaksi. (Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 2009)

4.1.2 Lainaturva

Sampo Pankin tarjoama lainaturva pitää sisällään vakuutusturvat kuoleman ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalta. Molemmista vakuutuksista maksetaan kertakaikkinen korvaus, eli korvauksena maksetaan vakuutussopimuksessa sovittu osa lainapääomasta. Jos vakuutus on otettu parivakuutuksena, korvaus maksetaan kumman tahansa vakuutetun vammautumisen tai kuoleman perusteella. Mikäli parivakuutuksessa vakuutetut kuolevat samanaikaisesti, maksetaan mahdollinen, luoton loppuun maksun jälkeen yli jäävä osuus puoliksi kummankin edunsaajille. (Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 2009)

Vakuutuksessa tapaturmaisen pysyvän haitan varalle korvaus maksetaan jos vakuutettu vakuutuksen voimassaoloaikana vammautuu tapaturmassa siten, että hänelle aiheutuu vuoden kuluessa tapaturmasta pysyvä lääketieteellinen haitta, joka on vähintään haittaluokan 12 (=60 %) mukainen. Haitan suuruus määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön antaman tapaturmavakuutuslakiin perustuvan haittaluokituspäätöksen mukaan, eikä siihen vaikuta henkilön yksilölliset olosuhteet kuten esimerkiksi vakuutetun ammatti tai harrastukset. (Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 2009)

Kohdassa 3.2 mainittujen rajoitusten lisäksi korvausta ei makseta jos kuolema on aiheutunut ihmisiä joukoittain tuhonneen ydinreaktioon perustuvan ase- tai laitteen äkillisestä vaikutuksesta tai jos vakuutettu on ottanut osaa ulkomailla tapahtuvaan sotaan tai aseelliseen selkkaukseen. Kohdassa 3.3 mainittujen rajoitusten lisäksi tapaturmaisen pysyvän haitan korvausta ei makseta jos vamman aiheuttamassa kuolemantapauksessa vakuutusyhtiö ei olisi vakuutusehtojen mukaan korvausvelvollinen. (Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 2009)

4.1.3 Myöntämisedellytykset

Vakuutetulta vaaditaan, että hän on vähintään 18- ja enintään 64- vuotias ja hänellä tulee olla vakinainen asuinpaikka Suomessa. Lisäksi vakuutusehtojen mukaan lainaturvaa hakevan henkilön tulee täyttää terveydentilalle asetetut vaatimukset mutta vaatimuksia ei ole tarkemmin eritelty. (Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 2009)

4.2 Nordea

Nordea on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen suurin finanssipalvelukonserni, joka tarjoaa pankki- ja vakuutuspalveluja. Nordealla on n. 1 400 asiakaspalvelukonttoria ja yhteensä noin 10 miljoonaa henkilö- ja yritysasiakasta, Suomen osalta tietoja ei ole eritelty. (Nordea, vuosikertomus 2009)

Nordean myöntämiin lainoihin lainaturvavakuutukset myöntää Nordea Henkivakuutus Suomi Oy sekä Financial Insurance Company Limited joka käyttää tavaramerkkinään nimeä Genworth Financial. (Nordea, Selektalainaturva Plus tuoteseloste 2009)

Nordealla on valikoimassaan kaksi lainaturvavaihtoehtoa, Selektalainaturva ja Selektalainaturva Plus. Selektalainaturva Plussassa asiakas voi valita haluamansa turvalajit neljästä eri turvavaihtoehdosta. Lainaturvan voi liittää Nordean myöntämiin lainoihin. Selektalainaturva Plussan voi ottaa yhteisturvana kahdelle henkilölle jolloin vakuutusmaksu on pienempi kuin kahden erillisen vakuutuksen yhteenlaskettu hinta. (Nordea, Selektalainaturva Plus tuoteseloste 2009, Nordea 2010)

Tapaturmasta aiheutuvan pysyvän työkyvyttömyyden tai pysyvän haitan turvan sekä kuolemanvaraturvien suuruus on sovittavissa joko myönnetyn lainamäärän suuruiseksi tai seuraamaan kulloinkin jäljellä olevaa lainan määrää. Turvan suuruus on myös sovittavissa tietyksi prosenttiosuudeksi, esim. 90% tai 120%, jäljellä olevasta lainan määrästä. Poikkeuksena vakavan sairauden turvan suuruus on mahdollista sitoa ainoastaan jäljellä olevaan lainan määrään, eli sen suuruus ei voi ylittää 100 prosenttia. Työttömyyden ja tilapäisen työkyvyttömyyden turvien suuruudeksi

sovitaan kuukausikorvaus, jonka perusteella maksetaan päiväkorkvauksia lainan hoitokustannusten kattamiseksi. (Nordea, Selektalainaturva Plus tuoteseloste 2009)

4.2.1 Panttaus ja edunsaajamääräys

Vakuutuksenottaja voi halutessaan ilmoittaa kirjallisesti vakuutusyhtiölle kutakin turvaa koskevan edunsaajamääräyksen, eli määräyksen siitä, kenelle korvaus maksetaan, mikäli vakuutettu riski toteutuu. Edunsaajamääräys ei koske työttömyyden ja tilapäisen työkyvyttömyyden turvia sillä ne maksetaan aina vakuutetulle itselleen ja käytännössä käytetään lainan kuukausierien maksamiseen.

Vakuutuskorvaukset on kuitenkin aina pantattu, eli vakuutussopimuksessa sovitaan vakuutuskorvauksen käyttämisestä aina ensisijaisesti lainan maksamiseen. Vain siinä tapauksessa, että korvausmäärä on suurempi kuin jäljellä oleva laina, maksetaan erotus edunsaajille. (Nordea, Selektalainaturva Plus tuoteseloste 2009)

4.2.2 Selektalainaturva

Selektalainaturva pitää sisällään turvat tapaturman ja työttömyyden varalta. Turva tapaturman varalta korvaa tapaturman aiheuttaman kuoleman, tilapäisen ja pysyvän työkyvyttömyyden sekä pysyvän haitan. Korvauksena maksetaan vakuutussopimuksessa määritelty vakuutussumma kun kyseessä on tapaturmainen kuolema, pysyvä työkyvyttömyys tai pysyvä haitta. Työttömyyden ja tilapäisen työkyvyttömyyden korvaukset maksetaan päiväkohtaisesti sovitusta kuukausikorvauksesta. (Nordea, Selektalainaturvavakuutus ehdot 2006, Nordea 2010)

Korvausta vakuutuksista tapaturmaisen kuoleman, tapaturmaisen pysyvän haitan, tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden sekä tapaturmaisen tilapäisen työkyvyttömyyden varalle ei makseta mikäli tapaturman välittömänä tai välillisenä syynä on ollut:

- vakuutetun sairaus tai ennen vakuutuksen voimaantuloa syntynyt vika tai vamma
- bakteerin tai viruksen aiheuttama tartunta
- äkillinen voimanponnistus tai liike jos vammaan ei ole annettu lääkärinhoitoa 14 vuorokauden kuluessa
- sairauden tai ruumiinvian hoitamiseksi tehty lääkinnällinen toimenpide, ellei sitä ole tehty vakuutuksesta korvattavan vamman hoitamiseksi
- lääkkeiden, alkoholin, huumausaineen tai ravinnoksi nautitun aiheen aiheuttama myrkytys
- itse tahallisesti aiheutettu vamma tai itsemurhan yritys
- kilpaurheilu tai muu ehdoissa mainittu riskialtis urheilulaji
- sota tai aseellinen selkkäus
- useita ihmisiä tappanut ydinsäteily
- itsemurha ennen kuin vuosi on kulunut vakuutuksen alkamisesta
- hyönteisen purema tai pisto
- tapaturman aiheuttamat psyykkiset seuraukset.

(Nordea, Selektia- lainaturvavakuutus ehdot 2006)

Vakuutuskorvaus tapaturmaisesta pysyvästä haitasta maksetaan jos vakuutuksen voimassaoloaikana sattuneesta tapaturmasta aiheutuu vakuutetulle vuoden kuluessa jokin seuraavista vammoista:

- toisen tai molempien käsien pysyvä ja täydellinen (haittaluokka 10 tai suurempi) käyttökyvyttömyys tai amputointi ranteesta tai sen yläpuolelta
- toisen tai molempien jalkojen pysyvä ja täydellinen (haittaluokka 10 tai suurempi) käyttökyvyttömyys tai amputointi nilkasta tai sen yläpuolelta
- näkökyvyn pysyvä menetys yhdestä tai molemmista silmistä
- kuulon pysyvä ja täydellinen menetys toisesta tai molemmista korvista
- puhekyvyn pysyvä ja täydellinen menetys

(Nordea, Selektia- lainaturvavakuutus ehdot 2006)

Korvausta tapaturmaisen tilapäisen tai pysyvän työkyvyttömyyden johdosta ei makseta jos vakuutettu on vahinkotapahtuman sattuessa saanut vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, työttömyyseläkettä, toistaiseksi myönnettyä

työkyvyttömyyseläkettä tai määräaikaisesti myönnettyä kuntoutustukea tai yksilöllistä varhaiseläkettä jonkun muun syyn perusteella. (Nordea, Selektä- lainaturvavakuutus ehdot 2006)

Vakuutuksessa tapaturmaisen tilapäisen työkyvyttömyyden varalle korvauksen enimmäismäärä on 700 euroa kuukaudessa. (Nordea, Selektä- lainaturvavakuutus ehdot 2006)

Vakuutuksessa työttömyyden varalle korvausta ei makseta 30 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä. (Nordea, Selektä- lainaturvavakuutus ehdot 2006)

4.2.3 Selektä- lainaturva Plus

Selektä- lainaturva Plussaan sisältyy neljä vakuutusta:

- työttömyyden ja tilapäisen työkyvyttömyyden varalta
- vakavan sairauden varalta
- turvat tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden tai pysyvän haitan varalta
- vakuutuksen kuoleman varalta.

Vakuutuksenottaja voi valita em. vakuutuksista haluamansa turvat mutta valittuna tulee olla vähintään kaksi turvaa. Sovittu sisältö selviää vakuutus sopimuksesta ja vaikuttaa vakuutusturvan hintaan. Vakuutukset työttömyyden sekä tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden ja pysyvän haitan varalle ovat vastaavanlaiset kuin aikaisemmin esitettyssä Selektä- lainaturvassa. (Nordea, Selektä-lainaturva Plus tuoteseloste 2009)

Vakuutuksessa kuoleman varalta korvausta ei makseta jos kuolema välittömästi tai välillisesti on johtunut useita ihmisiä tappaneesta ydinsäteilystä, terrorismista tai sodasta, vallankaappauksesta, kansannoususta tai mellakasta. (Nordea, Selektä-lainaturva Plus ehdot 2006)

Vakuutuksen vakavan sairauden varalle tarkoituksena on korvata vakuutetulle valittu korvaussumma, mikäli vakuutetulla todetaan jokin vakuutusehdoissa erikseen nimetyistä vakavista sairauksista. (Nordea, Selektia- lainaturva Plus ehdot 2006)

Vakuutuksesta tilapäisen työkyvyttömyyden varalle korvataan useasta sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneita työkyvyttömyyksiä enintään 1 080 päivältä (36 kk). (Nordea, Selektia- lainaturva Plus ehdot 2006)

4.2.4 Myöntämisedellytykset

Selektia- lainaturva myönnetään 18-59 vuotiaille Suomessa tai Ruotsissa viisi vuotta asuneille, Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluville Nordean laina-asiakkaille. Lisäksi edellytetään, että vakuutuksen hakija on ollut kuuden viimeisen kuukauden ajan jatkuvasti työ- tai virkasuhteessa ja, että tämä jatkuu edelleen eikä hakija ole tietoinen työttömäksi joutumisesta. Terveystilaa koskevia määräyksiä ei ole, eli vakuutus myönnetään ilman terveys selvitystä mikäli muut em. edellytykset täyttyvät. (Selektia- lainaturva ehdot 2006)

Selektia- lainaturva Plussassa on samat edellä mainitut määräykset mutta terveystilastaan hakijan on annettava tiedot erillisessä terveys selvityksessä. Tiedetyt sairaudet ja vammat voivat estää vakuutuksen myöntämisen. Pääsääntönä on, että vakuutetun on oltava terve ja työkykyinen mutta olemassa olevien sairauksien vammojen merkitys voi vaihdella valitusta vakuutusturvasta riippuen. (Nordea, Selektia-lainaturva Plus tuoteseloste, 2009)

4.3 Op-Pohjola

OP-Pohjola-ryhmä on pankki- ja vakuutus alalla toimiva finanssiryhmä, jonka muodostavat itsenäiset osuuspankit ja ryhmän keskusyhteisö OP-keskus tytär- ja lähiyhteisöineen. OP-keskuksen suurin tytäryhtiö on Pohjola Pankki Oyj. Pohjola Pankki Oyj toimii ryhmän keskuspankkina, varsinaiset asiakaspalvelutoiminnot hoidetaan itsenäisten ja paikallisten Osuuspankkien kautta. Asiakkaita OP-Pohjola-ryhmällä on Suomessa yli 4,1 miljoonaa, joista sekä pankki- että vakuutusasiansa

keskittäneitä asiakkaita on yli miljoona. Baltiassa ryhmällä on noin 200 000 vahinkovakuutusasiakasta. (OP-Pohjola-ryhmä 2010)

Osuuspankin lainaturvavakuutukset myöntävät OP- Henkivakuutus Oy ja Financial Assurance Company Limited, joka käyttää tavaramerkkinään nimeä Genworth Financial. (Op-Pohjola-ryhmä 2010)

Osuuspankilla on valikoimassaan useita erilaisia, erilaisiin lainoihin tarkoitettuja lainaturvavaihtoehtoja. Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva ja kertamaksuinen luoton takaisinmaksuturva ovat tarkoitettu pidempiaikaisten lainojen vakuutukseksi, esimerkiksi asuntolainoihin. Jatkuvalle luotolle on tarkoitettu jatkuvan luoton takaisinmaksuturva. Vakuutuksiin valittavat turvavaihtoehdot ovat kuitenkin kaikissa edellä mainituissa vakuutuksissa samat. Turvavaihtoehtoja ovat turva tapaturman tai sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta sekä turva tapaturmaisen pysyvän haitan ja kuoleman varalta, joista asiakas voi valita jommankumman tai molemmat turvat. Takaisinmaksuturvan voi ottaa myös pariturvana. Takaisinmaksuturvan voi ottaa myös varsinaista lainamäärää pienemmälle tai suuremmalle prosenttiosuudelle. (Luoton takaisinmaksuturva-lainanottajan perusturva, 2010)

Vakuutusta ottaessaan asiakas valitsee ottaako hän kuukausimaksuisen vai kertamaksuisen luoton takaisinmaksuturvan. Kertamaksuisen takaisinmaksuturvan vakuutusmaksun asiakas maksaa yhdellä kertaa koko vakuutuksen voimassaoloajalle. Käytännössä kertamaksuinen vakuutus on siis maksettava käteisellä, erillisellä luotolla tai se voidaan lisätä lainapääomaan. Kuukausimaksuisen takaisinmaksuturvan vakuutusmaksu maksetaan kuukausittain. (Luoton takaisinmaksuturva- lainanottajan perusturva, 2010)

4.3.1 Sitoumus korvauksen käytöstä sekä henkivakuutuskorvauksen edunsaajamääräys sekä panttaus

Sitoumuksessa korvauksen käytöstä vakuutettu sitoutuu käyttämään työkyvyttömyydestä, työttömyydestä ja tapaturmaisesta pysyvästä haitasta maksettavat korvaukset luoton maksamiseen. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

Kuolemantapauskorvauksen edunsaajina ovat vakuutetun omaiset, ellei vakuutuksenottaja ole kirjallisesti toisin vakuutusyhtiölle ilmoittanut. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

Edunsaajamääräykseen liittyvällä tarkoitemääräyksellä sovitaan, että kuolemantapauskorvaus on käytettävä luoton ja siihen liittyvien kulujen maksamiseen. Kaikki vakuutukseen kuoleman varalta perustuvat oikeudet ja saatavat pantataan pankille lainaan liittyvien pankin saamisten vakuudeksi. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

4.3.2 Turva tapaturmaisen pysyvän haitan ja kuoleman varalta

Turva pitää sisällään vakuutukset kuoleman ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalle. Vakuutuskorvaus kuolemantapauksesta maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. Oikeus korvaukseen tapaturmaisen pysyvän haitan varalle syntyy jos vakuutettu vammautuu tapaturmaisesti siten, että hänelle aiheutuu vähintään haittaluokan 10 (50 %) mukainen pysyvä haitta eli invaliditeetti. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

Kappaleessa 3.3 esitettyjen rajoitusten lisäksi tapaturmaisen pysyvän haitan korvausta ei makseta:

- puremisesta hampaalle tai hammasproteesille aiheutuneesta vammasta vaikka vahinkoon olisi vaikuttanut ulkopuolinen tekijä
- itsemurhan yrityksestä johtuneesta vammautumisesta
- vammasta joka on aiheutunut levottomuuksissa, kansannousussa, palveluksessa rauhanturvatehtävässä tai sotatoimissa
- ydinsäteilystä.

(Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

4.3.3 Turva tapaturman tai sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta

Turva pitää sisällään vakuutukset työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalle. (Luoton takaisinmaksuturva- lainanottajan perusturva, 2010)

Vakuutuksessa työkyvyttömyyden varalle työkyvyttömyyden on tullut jatkua vähintään 14 peräkkäisen päivän ajan ja vakuutetun on oltava lääkärin hoidossa tuona aikana. Korvausta ei makseta kunkin työkyvyttömyyden ensimmäiseltä 14 päivältä. Vakuutuksessa työttömyyden varalta korvausta ei makseta 14 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

4.3.4 Myöntämisedellytykset

Kummaltakin vakuutetulta vaaditaan, että hän on terve eikä kärsi mistään vaivasta, vammasta, taudista tai kroonisesta tai ajoittaisesta sairaudesta, eikä ole sellaisen takia hakeutunut lääkärin tutkimuksiin viimeisen 12 kuukauden aikana, eikä ole tietoinen tällaisen tutkimuksen tai hoidon tarpeesta. Mikäli luoton määrä on yli 85 000 euroa tai vakuutusaika on yli 15 vuotta, edellytetään lisäksi, etteivät vakuutetut ole koskaan sairastaneet aivoverisuonisairautta, sydäninfarktia tai syöpää. Turvassa työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalle edellytetään lisäksi, että vakuutettu ei ole poissa ansiotyöstä tapaturman, sairauden tai vamman vuoksi ja on ollut keskeytyksettä työ- tai virkasuhteessa 6 edeltävän kuukauden ajan ja työ- tai virkasuhde jatkuu edelleen eikä vakuutetulla ole tietoa mahdollisesta työttömäksi joutumisestaan. Vakuutetun on oltava iältään 18-59-vuotias. (Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot 2009)

4.4 Paikallisosuuspankit

Paikallisosuuspankkiryhmä koostuu 42 päätöksenteossaan itsenäisestä ja riippumattomasta paikallisosuuspankista, joiden keskusjärjestönä toimii Paikallisosuuspankkiliitto. Paikallisosuuspankkien verkosto käsittää 145 asiakaspalvelukonttoria. (Paikallisosuuspankkiryhmä 2010)

Paikallisosuuspankkien lainaturvavakuutukset myöntävät Aktia Henkivakuutus Oy ja Financial Assurance Company Limited, joka käyttää tavaramerkkinään nimeä Genworth Financial. (Kuukausimaksuinen Lainavakuutus tuote-esite 2010, Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

Aktian ja Genworth Financialin tarjoamat lainaturvavakuutukset käsitellään erikseen koska niiden sisällöt eroavat toisistaan. Paikallisosuuspankkien asiakkaat voivat valita kumman tahansa yhtiön tarjoaman lainaturvan.

4.4.1 Aktia Henkivakuutus Oy:n lainaturvavakuutus

Aktian lainaturvavakuutuksen voi ottaa vain kuoleman varalle tai siten, että se sisältää lisäksi vakuutuksen pysyvän työkyvyttömyyden varalle. Vakuutusmaksun asiakas voi valintansa mukaan maksaa kertamaksuna vakuutuksen alkaessa tai vaihtoehtoisesti vuosimaksuina vakuutuksen voimassaoloaikana. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

Kuolemanvaravakuutuksen voi ottaa kiinteäsummaisena tai alenevasummaisena. Kiinteäsummaisessa vakuutuksessa korvauksen määrä pysyy samana koko vakuutuksen voimassaoloajan, eli se ei pienene lainamäärän pienentyessä. Alenevasummaisessa vakuutuksessa korvauksen määrä pienenee vuosittain, kuten myös lainan määrä. Valinta kiinteäsummaisen ja alenevasummaisen vakuutuksen välillä vaikuttaa vakuutuksesta maksettavaan vakuutusmaksun suuruuteen. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

Korvaus maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana ja korvauksen suuruus määräytyy sen mukaisesti, mitä vakuutussopimuksessa on sovittu. Korvausta ei makseta jos kuolema on aiheutunut:

- osallistumisesta ulkomailla sotaan tai aseelliseen selkkaukseen tai palvelusta rauhanturvaamistehtävissä
- ydinsäteilystä

- sodasta tai aseellisesta selkkauksesta ulkomailla, vaikka vakuutettu ei itse olisi osallistunut sotatoimiin.

(Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

Pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksesta maksettavan korvauksen suuruus sovitaan vakuutus sopimusta tehtäessä, eli se ei välttämättä ole samansuuruinen kuin lainapääoma. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

4.4.2 Panttaus, Aktia Henkivakuutus Oy

Vakuutuksenottajalla on oikeus pantata vakuutus, mutta sitä ei edellytetä. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että halutessaan vakuutuksenottaja voi määrätä vakuutuskorvauksen maksettavaksi edunsaajille eikä korvausta sitouduta käyttämään lainan maksamiseen. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010) Tässä mielessä Aktian lainavakuutus muistuttaa paljon ns. tavallista henkivakuutusta, jossa korvaus maksetaan edunsaajalle ja hän voi käyttää korvauksen haluamallaan tavalla.

4.4.3 Myöntämisedellytykset, Aktia Henkivakuutus Oy

Vakuutuksessa kuoleman varalta vakuutetun tulee olla 15-90-vuotias ja vakuutuksessa pysyvän työkyvyttömyyden varalta 15-60-vuotias. Ennen vakuutuksen myöntämistä vakuutetun tulee vastata hänen terveydentilaansa koskeviin kysymyksiin. Terveydentila voi olla este vakuutuksen myöntämiselle tai se voi aiheuttaa rajoituksia tai hinnankorotuksia vakuutukseen. (Aktia Lainavakuutus tuotetiedot 2010)

4.4.4 Genworth Financial lainaturvavaihtoehdot

Genworth Financialilla on kaksi lainaturvavaihtoehtoa, laaja ja suppea lainavakuutus. Lainaturvan voi ottaa pariturvana kahdelle henkilölle mutta tuolloin toinen vakuutettu on aina vakuutettu vain suppealla turvalla. Vakuutusmaksun voi asiakkaan valinnan

mukaan maksaa kertamaksuna ennen vakuutuksen alkamista tai kuukasimaksuina vakuutuksen voimassaoloaikana. Kuukausimaksuinen Lainavakuutus on kuitenkin mahdollinen ainoastaan laajassa lainavakuutuksessa. (Kuukausi- ja kertamaksuiset Lainavakuutuksen tuote-esitteet 2010)

Kertakaikkisten korvausten (=tapaturmaisen pysyvän haitan ja kuolemantapauksen) määrä on aina jäljellä oleva lainapääoma korkoineen ja kuluineen, eli asiakas ei voi vakuuttaa pienempää tai suurempaa osuutta lainasta. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Suppea turva on vakuutus kuoleman ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalle. Kuolemantapauskorvaus maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. Vakuutuksessa tapaturmaisen pysyvän haitan varalle oikeus korvaukseen syntyy jos vakuutettu vammautuu tapaturmaisesti siten, että hänelle aiheutuu vähintään haittaluokan 10 (50 %) mukainen pysyvä haitta. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Tapaturmaisen pysyvän haitan korvausta ei makseta jos ruumiinvamma aiheutuu:

- levottomuuksista, sotatoimista, vallankaappauksesta tai palvelusta rauhanturvaamistehtävissä
- ydinsäteilystä.

(Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Laaja turva sisältää suppeaan turvaan sisältyvät turvat kuoleman ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalle sekä lisäksi vakuutukset tilapäisen työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalle. Vakuutukset kuoleman ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalle ovat Suppean turvan mukaiset. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Tilapäisen työkyvyttömyyden korvauksen edellytyksenä on, että työkyvyttömyyden tulee jatkua yli 30 peräkkäisen päivän ajan eikä korvausta makseta ensimmäiseltä 30 työkyvyttömyyspäivältä. Korvausta maksetaan usean työkyvyttömyysjakson perusteella enintään 1 080 päivältä (36 kk). (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Työttömyydestä maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että vakuutettua on kohdannut työttömyys vakuutusehdoissa mainitulla tavalla ja minkä johdosta hän on vakuutusehdoissa mainitulla tavalla työtön. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

4.4.5 Sitoumus korvauksen käytöstä sekä tarkoitemääräys ja vakuutukseen perustuvan oikeuden panttaus, Genworth Financial

Sitoumuksessa korvauksen käytöstä vakuutettu sitoutuu käyttämään työkyvyttömyydestä, työttömyydestä ja tapaturmaisesta pysyvästä haitasta maksettavat korvaukset luoton maksamiseen. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Edunsaajamääräykseen liittyvällä tarkoitemääräyksellä sovitaan, että kuolemantapauskorvaus on käytettävä luoton ja siihen liittyvien kulujen maksamiseen. Kaikki vakuutukseen kuoleman varalta perustuvat oikeudet ja saatavat pantataan pankille ja se sisältää myös mahdollisesti palautettavat vakuutusmaksut. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

Koska lainavakuutus voidaan tehdä ainoastaan vastaamaan lainapääomaa, ei vakuutuksesta käytännössä jää korvattavaa mahdollisille edunsaajille.

4.4.6 Myöntämisedellytykset, Genworth Financial

Kummaltakin vakuutetulta vaaditaan, että hän on terve eikä kärsi mistään vaivasta, vammasta, taudista tai kroonisesta tai ajoittaisesta sairaudesta, eikä ole sellaisen takia hakeutunut lääkärin tutkimuksiin viimeisen 12 kuukauden aikana, eikä ole tietoinen tällaisen tutkimuksen tai hoidon tarpeesta. Mikäli luoton määrä on yli 85 000 euroa tai vakuutusaika on yli 15 vuotta, edellytetään lisäksi, etteivät vakuutetut ole koskaan sairastaneet aivoverisuonisairautta, sydäninfarktia tai syöpää. Laajassa turvassa edellytetään lisäksi, että vakuutettu ei ole poissa ansiotyöstä tapaturman, sairauden tai vamman vuoksi ja on ollut keskeytyksettä työ- tai virkasuhteessa 6 edeltävän kuukauden ajan ja työ- tai virkasuhde jatkuu edelleen eikä vakuutetulla ole tietoa mahdollisesta työttömäksi joutumisestaan. Vakuutetun on oltava iältään 18-55-vuotias. (Lainavakuutuksen vakuutusehdot 2007)

4.5 Säästöpankit

Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja, jotka yhdessä muodostavat Säästöpankkiryhmän. Ryhmään kuuluu 34 Säästöpankkia joiden keskusjärjestönä toimii Säästöpankkiliitto. Yhteistyösopimusten kautta Säästöpankkiryhmällä on toimipisteitä 425. (Säästöpankkiryhmä 2010)

Säästöpankkien myöntämiin lainoihin lainaturvavakuutukset myöntävät Henkivakuutusosakeyhtiö Duo sekä Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Säästöpankilla on valikoimassaan kaksi lainaturvavaihtoehtoa, Peruslainaturva ja Laaja Lainaturva. Lainaturvan voi ottaa yksin tai yhdessä toisen luotonottajan kanssa pariturvana. Peruslainaturvan pariturvassa molemmat vakuutetut ovat vakuutettuja samoilla turvilla kun taas Laajassa Lainaturvassa vain päävakuutettu on vakuutettu Laajalla lainaturvalla ja sivuvakuutettu on vakuutettu Peruslainaturvalla. Lainaturvan korvaavuuden voi valita prosenttiosuutena lainan pääomasta, esimerkiksi 110, 100 tai 80 prosenttisesti. Tämä valinta vaikuttaa kuolemantapauskorvauksen, tapaturmaisen pysyvän haitan korvauksen sekä pysyvän ja tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden korvauksen suuruuteen. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

4.5.1 Panttaus

Kuoleman varalta olevan vakuutuksen korvaukset on pantattava pankille lainan vakuudeksi. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

4.5.2 Peruslainaturva

Peruslainaturva pitää sisällään vakuutukset kuolemantapauksen ja tapaturmaisen pysyvän haitan varalle. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Vakuutuksesta kuoleman varalle korvaus maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. Korvauksen määrä on se osuus lainapääomasta, mitä

vakuutussopimusta tehtäessä on sovittu. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Oikeutta henkivakuutuskorvaukseen ei ole jos kuolema on aiheutunut:

- itsemurhasta jos se on tapahtunut alle vuoden kuluessa vakuutuksen alkamisesta
- kuoleman syynä on ollut sota, aseellinen selkkkaus tai ydinsäteily.

(Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Oikeus tapaturmaisen pysyvän haitan korvauksen syntyy jos vakuutettu vammautuu tapaturmassa vakuutuksen voimassaoloaikana siten, että hänelle aiheutuu pysyvä lääketieteellinen haitta, joka on vähintään haittaluokan 12 (60 %) mukainen. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Oikeutta tapaturmaisen pysyvän haitan korvaukseen ei ole:

- jos vamma on aiheutunut lääkinnällisen toimenpiteen seurauksena, ellei toimenpidettä ole suoritettu tapaturman aiheuttaman vamman hoitamiseksi
- vammasta, joka on seurausta vakuutetun käyttämän lääkineen, alkoholin, muun huumaavan aineen tai ravinnoksi nautitun aineen aiheuttamasta myrkytyksestä
- tapaturmasta, jonka syynä on vakuutetun sairaus tai ruumiinvamma
- jos vamma on aiheutunut sodassa tai aseellisessa selkkauksessa
- jos vamma on aiheutunut ydinsäteilystä
- tapaturmasta aiheutuneista psyykkisistä seurauksista.

(Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

4.5.3 Laaja lainaturva

Laaja lainaturva pitää sisällään vakuutukset kuoleman sekä pysyvän työkyvyttömyyden tai tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden varalle. Lisäksi vakuutuksenottaja voi halutessaan ottaa turvan työttömyyden varalle. Vakuutus

kuoleman varalle on esitelty aiemmin kappaleessa 4.5.2. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Oikeus tapaturmaisen pysyvän työkyvyttömyyden korvaukseen syntyy jos vakuutetulle sattuu vakuutuksen voimassaoloaikana tapaturma, jonka johdosta hän tulee pysyvästi työkyvyttömäksi. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Oikeus pysyvän työkyvyttömyyden korvaukseen syntyy jos vakuutettu tulee vakuutuksen voimassaoloaikana sairauden tai vamman johdosta pysyvästi työkyvyttömäksi. Työkyvyttömyyden on tullut jatkua vähintään vuoden ajan, ellei työkyvyttömyyden pysyvyyttä pystytä täydellä varmuudella aikaisemmin toteamaan. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Työttömyydestä maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että vakuutettua on kohdannut työttömyys vakuutusehdoissa mainitulla tavalla ja minkä johdosta hän on vakuutusehtojen mukaisesti työtön. Lisäksi vakuutuksen alkamisesta on pitänyt kulua vähintään 60 päivää kun vakuutettu saa tiedon työttömäksi joutumisestaan ja työttömyyden on pitänyt jatkua yhtäjaksoisesti vähintään 30 peräkkäisen kalenteripäivän ajan. Mikäli vakuutetulle on jo aiemmin maksettu korvauksia 12 kuukaudelta, tulee vakuutetun olla ollut sen jälkeen vähintään 6 kuukautta yhtäjaksoisessa työssä. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

4.5.4 Myöntämisedellytykset

Ennen vakuutuksen myöntämistä on vakuutuksenottajan annettava tiedot vakuutettujen terveydentilasta terveysselvityksellä. Terveydentila voi vaikuttaa vakuutuksen myöntämiseen. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

Peruslainaturvassa vakuutetun on oltava 18–65-vuotias ja terve. Laajassa lainaturvassa vakuutettavan on oltava 18–55-vuotias ja terve. Työttömyyden varalle otettavassa vakuutuksessa vakuutetun on tullut olla viimeisen vuoden ajan jatkuvasti työssä samalla työnantajalla eikä hän saa olla tietoinen mistään mahdollisesta työttömyyteen johtavasta seikasta. (Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot 2009)

4.6 Handelsbanken

Handelsbanken on pohjoismainen yleispankki, jolla on toimintaa yli 20 maassa ja jonka pääkonttori sijaitsee Ruotsissa. Suomessa toimii 45 itsenäistä asiakaspalvelukonttoria. (Handelsbanken 2010)

Handelsbankenin lainaturva on vakuutus kuoleman varalle, mitään muita vakuutuksia siihen ei sisälly. Lainaturvalla voi vakuuttaa enimmillään lainan pääomaa vastaavan määrän tai halutessaan pienemmän prosenttiosuuden lainamäärästä. (Handelsbanken Liv, Lainaturva vakuutusehdot 2001)

4.6.1 Tarkoitemääräys ja panttaus

Vakuutuksen edunsaajamääräykseen liittyy tarkoitemääräys, jonka mukaan korvaus on käytettävä lainan takaisinmaksuun. Vakuutuksen tuottamat oikeudet on myös pantattava lainan vakuudeksi. (Handelsbanken Liv, Lainaturva vakuutusehdot 2001)

Koska lainaturvan voi ottaa enimmillään lainapääomaa vastaavaksi, ei mahdollisille edunsaajille käytännössä jää korvattavaa koska korvaus käytetään lainan maksuun.

4.6.2 Vakuutus kuoleman varalle

Vakuutuskorvaus maksetaan, mikäli vakuutettu kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. Korvauksen määrä on se osuus lainapääomasta, mitä vakuutussopimusta tehtäessä on sovittu.

Oikeutta henkivakuutuskorvaukseen ei ole jos kuolema on aiheutunut:

- itsemurhasta jos se on tapahtunut alle vuoden kuluessa vakuutuksen alkamisesta
- sodasta tai aseellisesta selkkauksesta Suomen ulkopuolella
- ihmisiä joukoittain tuhonneen ydinreaktioon perustuvan aseiden tai laitteiden äkillisestä vaikutuksesta.

(Handelsbanken Liv, Lainaturva vakuutusehdot 2001)

4.6.3 Myöntämisedellytykset

Vakuutus voidaan myöntää 18–54-vuotiaalle henkilölle, joka on Suomen kansalainen tai asuu pysyvästi Suomessa ja on terve ja työkykyinen. Vakuutetun on annettava tiedot terveydentilastaan terveysselvityksellä. (Handelsbanken Liv, Lainaturva vakuutusehdot 2001)

4.7 Tapiola ryhmä

Tapiola-ryhmä on pankki- ja vakuutusalaalla toimiva finanssiryhmä johon kuuluu neljä vakuutusyhtiötä, Kiinteistö-Tapiola Oy, Tapiola Varainhoito Oy sekä Tapiola Pankki Oy. Tapiola Pankki Oy on perustettu vuonna 2004 ja vuoden 2009 loppuun mennessä sillä oli noin 184 000 asiakasta. (Tapiola, 2010)

Tapiola Pankilla ei ole tuotevalikoimassaan lainaan sidottua lainaturvavakuutusta. Koska kuitenkin myös he haluavat turvata asiakkaan lainanmaksukyvyn yllättävissä tilanteissa, tarjoavat he asiakkaille lainaneuvottelujen yhteydessä Tapiola-ryhmän muita henkilövakuutustuotteita kuten esim. kuolemanvaravakuutuksia eli ns. henkivakuutuksia. (Tapiola, 2010)

4.7.1 Kuolemanvaravakuutus, Perusturva ja Pariturva

Kuolemanvaravakuutuksen korvauksena maksetaan kuolinhetkellä voimassa oleva korvausmäärä. Korvaus maksetaan edunsaajille Perusturvavakuutuksessa vakuutetun ja Pariturvavakuutuksessa ensiksi kuolleen vakuutetun kuoltua. Mikäli Pariturvavakuutuksen molemmat vakuutetut kuolevat samanaikaisesti, maksetaan kummankin vakuutetun edunsaajille puolet korvausmäärästä. (Ryhmähenkivakuutusehdot Nro 48 Pariturva ja Nro 46 Perusturva, 1997 ja 1996)

4.7.2 Edunsaajamääräys

Kuolemanvaravakuutuksen edunsaajina ovat vakuutetun omaiset, mikäli vakuutuksenottaja ei ole nimennyt muuta edunsaajaa. (Ryhmähenkivakuutusehdot Nro 48 Pariturva ja Nro 46 Perusturva, 1997 ja 1996)

Lainaturvavakuutuksiin verrattuna on syytä erityisesti huomioida, että kuolemanvaravakuutuksen ei liity tarkoitemääräystä tai panttaussitoumusta, vaan vakuutuksenottajan tulee nimetä vakuutukseen edunsaaja, jolle mahdollinen vakuutuskorvaus maksetaan kokonaisuudessaan. Edunsaaja ei ole velvollinen käyttämään korvausta mahdollisen lainan lyhentämiseen, vaan hän saa käyttää korvauksen vapaasti haluamallaan tavalla.

4.7.3 Myöntämisedellytykset

Perus- ja Pariturva-vakuutukset voidaan myöntää 15-63-vuotiaille henkilöille, joiden terveydentila ei aiheuta esteitä vakuutuksen myöntämiselle. Ennen vakuutuksen myöntämistä vakuutettujen on siis annettava vakuutusyhtiölle selvitys terveydentilastaan. (Pariturva Henkivakuutus ja Perusturva Henkivakuutus tuote-esitteet, 2009)

4.8 Yhteenveto eri pankkien tarjoamista vaihtoehtoista

Taulukossa 1 esitetään yhteenveto aiemmin tässä kappaleessa selvitetystä eri pankkien tarjoamista lainaturvaan valittavissa olevista vakuutusvaihtoehtoista. Yhteenvetoa lukiessa on syytä muistaa, että pankit markkinoivat pääsääntöisesti ns. pakettiratkaisuja, eli asiakas ei välttämättä pysty valikoimaan vakuutukseensa yksittäisiä taulukossa esitettyjä turvia vaan yleensä turvat ovat osa kokonaisratkaisua. Tapiola ryhmän vakuutuksia taulukossa ei ole esitelty lainkaan koska heidän valikoimaansa ei kuulu lainkaan lainaturvavakuutuksia.

TAULUKKO 1. Eri pankkien kautta lainaturvaan saatavilla olevat vakuutukset

	Sampo	Nordea	Op	Paikallis- osuus- pankit	Säästö- pankit	Handels- banken
Tapaturmainen kuolema		X				
Kuolema	X	X	X	X	X	X
Tapaturmainen pysyvä haitta	X	X	X	X	X	
Tapaturmainen tilapäinen työkyvyttömyys		X				
Tilapäinen työkyvyttömyys		X	X	X		
Tapaturmainen pysyvä työkyvyttömyys		X			X	
Pysyvä työkyvyttömyys				X	X	
Vakava sairaus		X				
Työttömyys		X	X	X	X	

5 LAINATURVAN JA HENKIVAKUUTUKSEN HINTA

Vakuutuksenottajalle lainaturvasta aiheutuvilla kustannuksilla on suuri merkitys kun mietitään vakuutuksen ottamisen mielekkyyttä kunkin lainanottajan elämäntilanteessa. Tästä syystä tässä kappaleessa esitetään muutamia esimerkinomaisia laskelmia lainaturvavakuutuksen sekä ns. tavallisen henkivakuutuksen hinnasta. Esimerkit perustuvat pankeista Op-Pohjolan ja vakuutusyhtiöistä Tapiolan verkkosivujensa kautta lokakuussa 2010 ilmoittamiin hintatietoihin. On tärkeitä huomioida, että tässä esitetyt laskelmat ovat vain yksittäisiä esimerkkejä ja tarkat laskelmat vakuutuksenottajan tulee aina pyytää suoraan pankilta tai vakuutusyhtiöltä.

Hintaesimerkit on laskettu neljälle erilaiselle vakuutuksenottajalle kahdella eri korvauksen määrällä. Vakuutettuina esimerkeissä ovat 25-vuotias mies, 25-vuotias nainen sekä 35- ja 45-vuotiaat pariskunnat. Esimerkit on laskettu 100 000 ja 200 000 euron korvausmäärillä. Lainaturvavakuutuksen esimerkkilaskelmat on tehty kahdella erilaisella lainan koron määrällä, 2 ja 4 prosentilla. Perusteena näille korkoesimerkeille on se, että Suomen pankin Uudet lainasopimukset ja uudet nostetut kotitalouslainat- tilaston (2010) mukaan uusien kotitalouksien nostamien asuntolainojen keskikorko on vuonna 2010 ollut hieman alle 2 %. Tarkoituksena oli siten laskea paljonko lainaturva maksaa nykyisellä korkotasolla sekä paljonko mahdollinen koron nousu vaikuttaisi lainaturvasta maksettavaan vakuutusmaksuun.

Kuten edellä kappaleessa 4.3 on esitetty, Op-Pohjolalla on valikoimassaan kaksi lainaturvavaihtoehtoa. Suppeampi vaihtoehto sisältää korvaukset tapaturmaisen pysyvän haitan sekä kuoleman varalle ja laajempi vaihtoehto pitää sisällään lisäksi korvaukset työttömyyden tai sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden varalle. Seuraavissa esimerkkilaskelmissa vakuutusta pysyvän haitan ja kuoleman varalle kutsutaan suppeaksi ja vakuutusta lisäksi työttömyyden ja työkyvyttömyyden varalle laajaksi vakuutukseksi. Laskelmat on tehty kertamaksuisesta lainaturvavakuutuksesta, jossa lainaturvan vakuutusmaksu maksetaan kerralla etukäteen lainan nostamisen yhteydessä ja vakuutusmaksu maksetaan nostettavalla lainalla. Kertamaksuisessa vakuutuksessa lainaa siis nostetaan vakuutusmaksun verran

enemmän ja näin ollen mm. korkotason vaihtelu vaikuttaa lainaturvasta maksettavan vakuutusmaksun suuruuteen.

Esimerkeissä esitettävä Tapiolan kuolemanvaravakuutus on ns. alenevasummainen henkivakuutus, jossa vakuutuksen hinta pysyy indeksikorotuksia lukuun ottamatta samana koko vakuutuksen voimassaoloajan kun taas vakuutuksesta maksettavan korvauksen määrä pienenee viiden vuoden ikäportaittain. Käytännössä siis vakuutuksen hinta pysyy ennallaan mutta vakuutuksesta maksettavan korvauksen määrä pienenee vuosien mittaan. (Pariturva Henkivakuutus ja Perusturva Henkivakuutus tuote-esitteet, 2009)

Verrattaessa lainaturvan ja henkivakuutuksen hintoja keskenään on erittäin tärkeää muistaa, että vakuutukset eivät ole sisällöiltään samanlaiset, mikä luonnollisesti vaikuttaa myös vakuutusten hintoihin. Koska kuitenkin henkivakuutus on yksi konkreettinen vaihtoehto lainaturvalle, on hintavertailun tekeminen lainaturvan ja henkivakuutuksen välillä perusteltua kunhan vain vertailun tuloksia luettaessa pidetään mielessä vakuutusten sisältöerot.

5.1 Hintavertailu, Op-Pohjola ja Tapiola

Jäljempänä esitettävien taulukoiden LT:n hinta- sarakkeissa mainitaan se euromäärä, kuinka paljon enemmän vakuutuksenottajan on nostettava lainaa kertamaksuisen lainaturvan ottamista varten verrattuna siihen, että lainaturvaa ei otettaisi lainkaan. Tämä tieto ei kuitenkaan kerro koko totuutta lainaturvan hinnasta, sillä koska lainaa nostetaan lainaturvan hintaa vastaava määrä enemmän, maksetaan lainasta näin ollen myös enemmän korkoa kuin lainasta ilman lainaturvaa. Tästä syystä taulukoissa esitetään myös lainaturvan vaikutus laina-aikana maksettavaan koron määrään. Edellä mainittuja tietoja hyväksikäyttäen taulukoissa on lisäksi esitetty lainaturvan hinta sekä vuositasolla, että koko 20 vuoden laina-aikana.

Seuraavissa taulukoissa 2 ja 3 esitetään lainaturvasta syntyvät kustannukset 100 000 euron lainamäärällä sekä kahden, että neljän prosentin koroilla.

TAULUKKO 2. Lainaturvan (LT) kokonaishinta koko laina-ajalle sekä hinta per vuosi kun lainamäärä 100 000 euroa + lainaturva, laina-aika 20 vuotta, korko 2 %

	Lainamäärä	LT:n hinta	LT:n vaikutus koron määrään	LT:n kok.hinta/ laina-aika (hinta + korko)	LT:n hinta/ vuosi
25-v mies					
-suppea turva	103 816,07	3 816,07	794,31	4 610,38	230,52
-laaja turva	104 824,65	4 824,65	1 004,88	5 829,53	291,48
25-v nainen					
-suppea turva	103 046,67	3 043,67	634,90	3 681,57	184,08
-laaja turva	104 310,07	4 310,07	897,94	5 208,01	260,40
35-v pariskunta					
-suppea turva	108 781,04	8 781,04	1 829,35	10 610,39	530,52
-laaja turva	110 816,83	10 816,83	2 253,55	13 070,38	653,52
45-v pariskunta					
-suppea turva	117 387,83	17 387,83	3 624,21	21 012,04	1 050,60
-laaja turva	119 695,79	19 695,79	4 104,91	23 800,70	1 190,04

TAULUKKO 3. Lainaturvan (LT) kokonaishinta koko laina-ajalle sekä hinta per vuosi kun lainamäärä 100 000 euroa + lainaturva, laina-aika 20 vuotta, korko 4 %

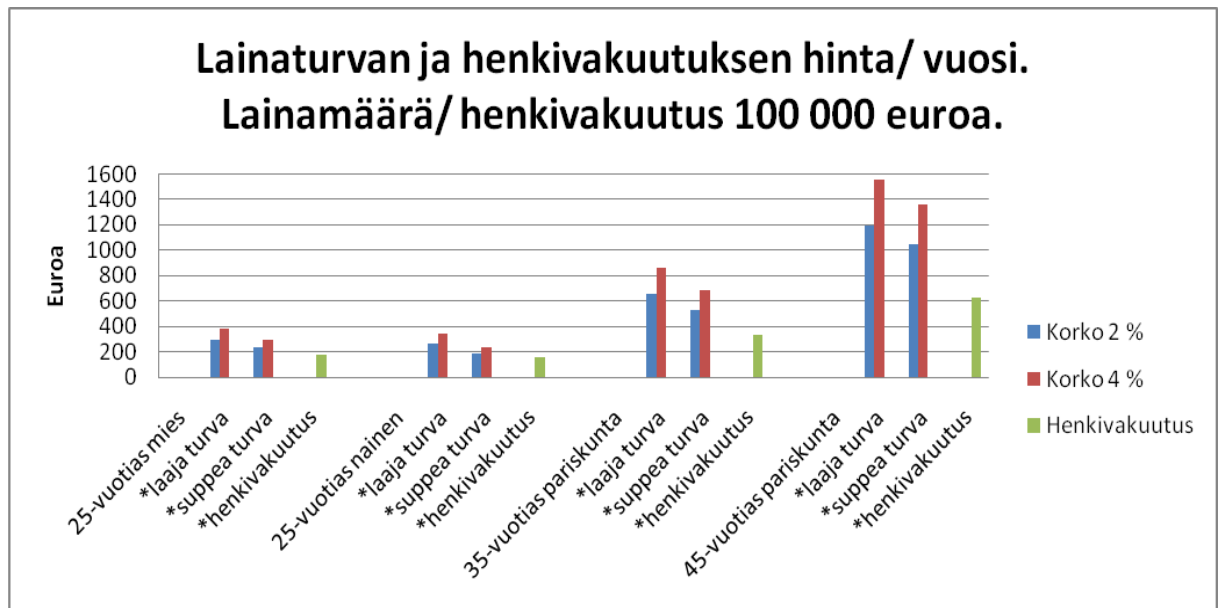
	Lainamäärä	LT:n hinta	LT:n vaikutus koron määrään	LT:n kok.hinta/ laina-aika (hinta + korko)	LT:n hinta/ vuosi
25-v mies					
-suppea turva	104 062,29	4 062,29	1 820,15	5 882,44	294,12
-laaja turva	105 270,84	5 270,84	2 361,17	7 632,01	381,60
25-v nainen					
-suppea turva	103 237,37	3 237,37	1 449,81	4 687,18	234,36
-laaja turva	104 751,25	4 751,25	2 129,58	6 880,83	344,04
35-v pariskunta					
-suppea turva	109 426,80	9 426,80	4224,36	13 651,16	682,56
-laaja turva	111 866,22	11 866,22	5 315,39	17 181,61	859,08
45-v pariskunta					
-suppea turva	118 777,42	18 777,42	8 412,21	27 189,63	1 359,48
-laaja turva	121 542,97	21 542,97	9 652,32	31 195,29	1 559,79

Taulukossa 4 esitetään henkivakuutuksesta 100 000 euron korvausmäärällä aiheutuvat kustannukset sekä vuositasolla, että vakuutuksen 20 vuoden voimassaoloaikana.

TAULUKKO 4. Kuolemanvaravakuutuksen vuosimaksu sekä kokonaishinta 20 vuoden ajalle, vakuutusmäärä 100 000 euroa

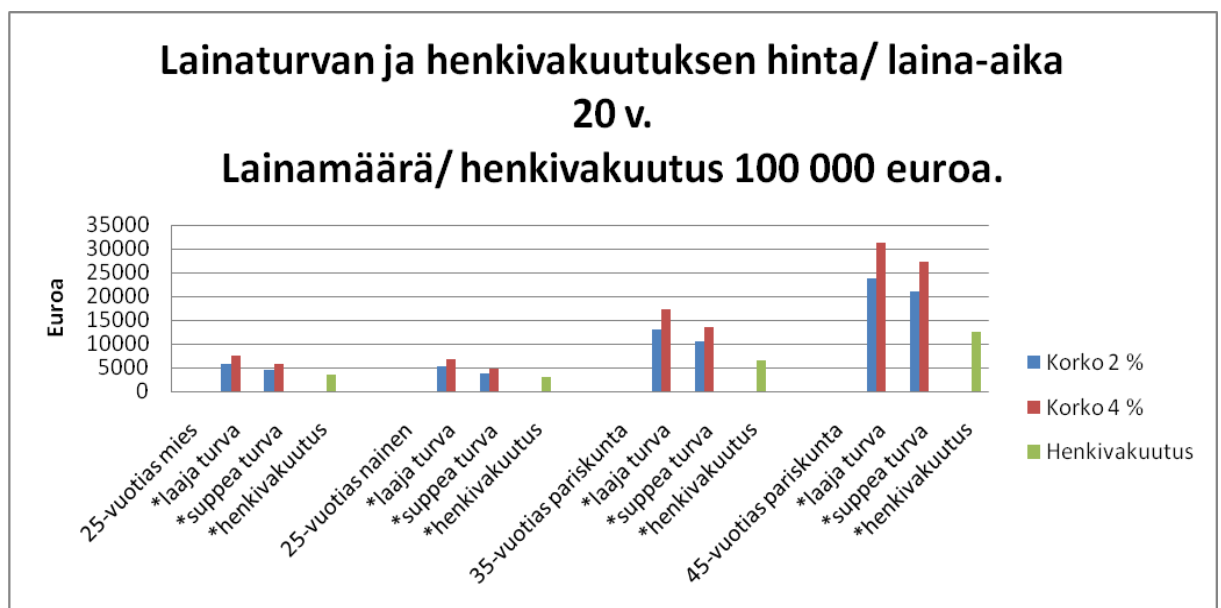
	Vuosimaksu	Vuosimaksut yht. 20 v aikana
25-v mies	178,19	3 563,80
25-v nainen	155,53	3 110,60
35-v pariskunta	331,66	6 633,20
45-v pariskunta	628,30	12 566,00

Kuviossa 1 havainnollistetaan eri turvavaihtoehtojen vuosimaksun hintaeroja taulukoissa 2, 3 ja 4 esitettyjen tietojen perusteella kun vakuutettava määrä on 100 000 euroa.

KUVIO 1. Lainaturvan vuosihinta verrattuna henkivakuutuksen vuosihintaan kun vakuutettava määrä 100 000 euroa.

Kuviossa 2 havainnollistetaan eri turvavaihtoehtojen hintaeroja koko 20 vuoden vakuutuksen voimassaoloaikana taulukoissa 2, 3 ja 4 esitettyjen tietojen perusteella kun vakuutettava määrä on 100 000 euroa.

KUVIO 2. Lainaturvan kokonaishinta verrattuna henkivakuutuksen kokonaishintaan kun vakuutettava määrä 100 000 euroa ja vakuutuksen voimassaoloaika 20 vuotta.

Seuraavissa taulukoissa 5 ja 6 esitetään lainaturvasta todellisuudessa syntyvät kustannukset 200 000 euron lainamäärällä sekä kahden, että neljän prosentin koroilla.

TAULUKKO 5. Lainaturvan (LT) kokonaishinta koko laina-ajalle sekä hinta per vuosi kun lainamäärä 200 000 euroa + lainaturva, laina-aika 20 vuotta, korko 2 %

	Lainamäärä	LT:n hinta	LT:n vaikutus koron määrään	LT:n kok.hinta/ laina-aika (hinta + korko)	LT:n hinta/ vuosi
25-v mies					
-suppea turva	207 632,15	7 632,15	1 590,97	9 223,12	461,16
-laaja turva	209 649,32	9 649,32	2 009,89	11 659,21	582,96
25-v nainen					
-suppea turva	206 093,34	6 093,34	1 269,81	7 363,15	368,16
-laaja turva	208 620,13	8 620,13	1 795,82	10 415,95	520,80
35-v pariskunta					
-suppea turva	217 562,07	17 562,07	3 661,11	21 223,18	1 061,16
-laaja turva	221 633,66	21 633,66	4 509,55	26 143,21	1 307,16
45-v pariskunta					
-suppea turva	234 775,66	34 775,66	7 248,35	42 024,01	2 101,20
-laaja turva	239 391,59	39 391,59	8 209,99	47 601,58	2 380,08

TAULUKKO 6. Lainaturvan (LT) kokonaishinta koko laina-ajalle sekä hinta per vuosi kun lainamäärä 200 000 euroa + lainaturva, laina-aika 20 vuotta, korko 4 %

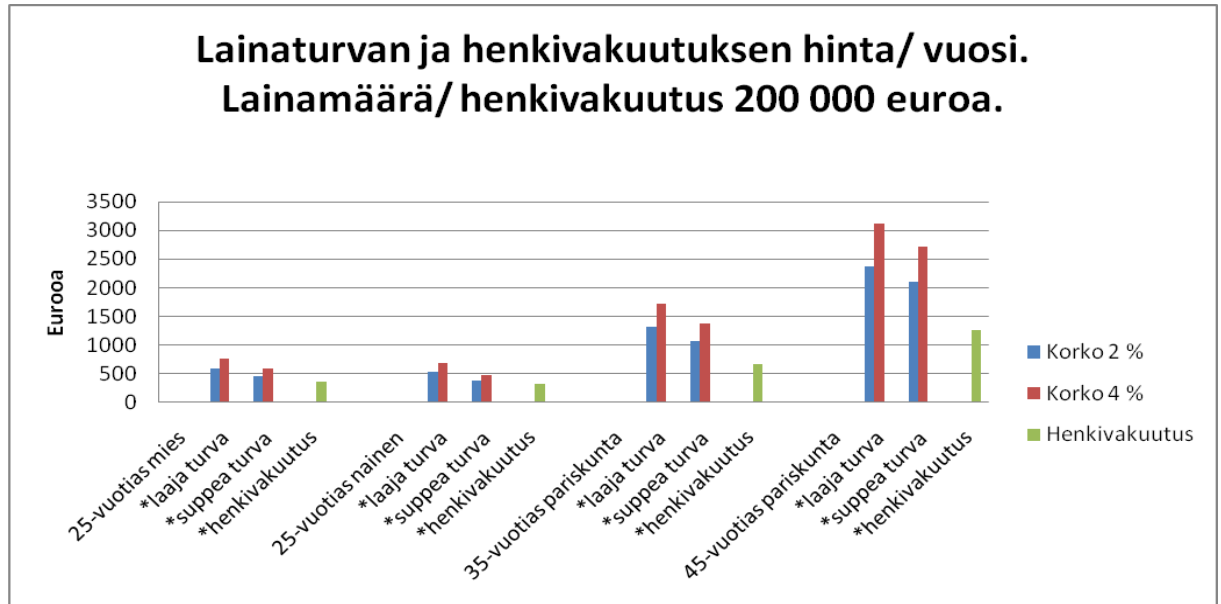
	Lainamäärä	LT:n hinta	LT:n vaikutus koron määrään	LT:n kok.hinta/ laina-aika (hinta + korko)	LT:n hinta/ vuosi
25-v mies					
-suppea turva	208 124,58	8 124,58	3 640,27	11 764,85	588,24
-laaja turva	210 541,68	10 541,68	4 722,33	15 264,01	763,20
25-v nainen					
-suppea turva	206 474,73	6 474,73	2 899,76	9 374,49	468,72
-laaja turva	209 502,50	9 502,50	4 256,75	13 759,25	687,96
35-v pariskunta					
-suppea turva	218 853,61	18 853,61	8 446,46	27 300,07	1 365,00
-laaja turva	223 732,44	23 732,44	10 633,21	34 365,65	1 718,28
45-v pariskunta					
-suppea turva	237 554,84	37 554,84	16 824,39	54 379,23	2 718,96
-laaja turva	243 085,94	43 085,94	19 304,44	62 390,38	3 119,52

Taulukossa 7 esitetään henkivakuutuksesta 200 000 euron korvausmäärällä aiheutuvat kustannukset sekä vuositasolla, että vakuutuksen 20 vuoden voimassaoloaikana

TAULUKKO 7. Kuolemanvaravakuutuksen vuosimaksu sekä kokonaishinta 20 vuoden ajalle, vakuutusmäärä 200 000 euroa

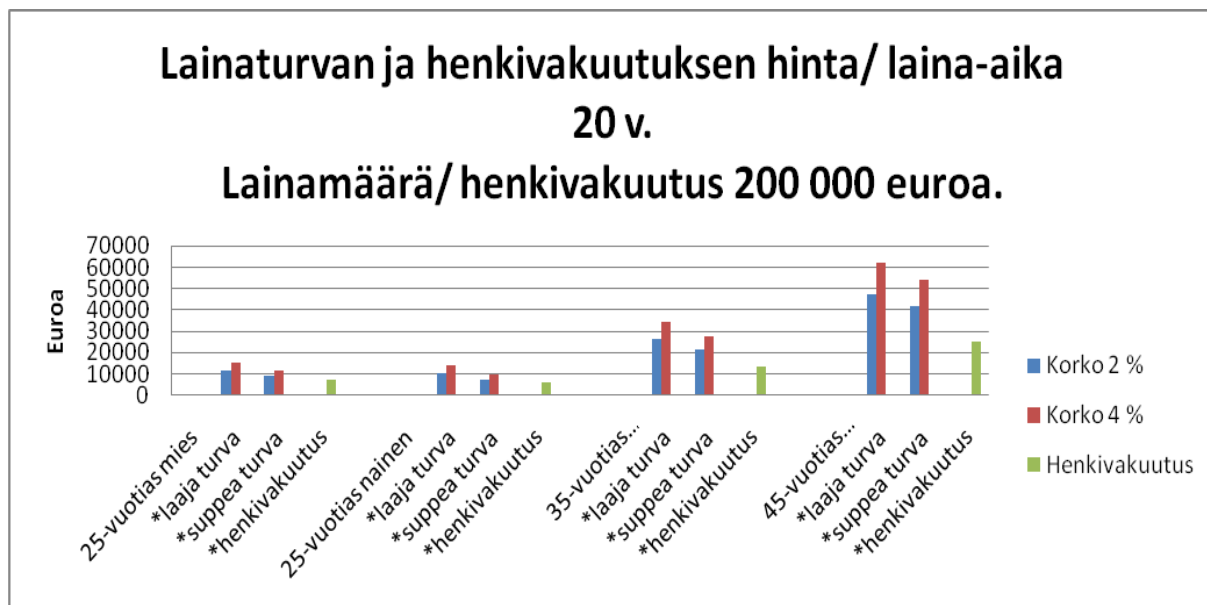
	Vuosimaksu	Vuosimaksut yht. 20 v aikana
25-v mies	356,38	7 127,60
25-v nainen	311,06	6 221,20
35-v pariskunta	663,32	13 266,40
45-v pariskunta	1 256,60	25 132,00

Kuviossa 3 havainnollistetaan eri turvavaihtoehtojen vuosimaksun hintaeroja taulukoissa 5, 6 ja 7 esitettyjen tietojen perusteella kun vakuutettava määrä on 200 000 euroa.

KUVIO 3. Lainaturvan vuosihinta verrattuna henkivakuutuksen vuosihintaan kun vakuutettava määrä 200 000 euroa.

Kuviossa 4 havainnollistetaan eri turvavaihtoehtojen hintaeroja koko 20 vuoden vakuutuksen voimassaoloaikana taulukoissa 5, 6 ja 7 esitettyjen tietojen perusteella kun vakuutettava määrä on 200 000 euroa.

KUVIO 4. Lainaturvan kokonaishinta verrattuna henkivakuutuksen kokonaishintaan kun vakuutettava määrä 200 000 euroa ja vakuutuksen voimassaoloaika 20 vuotta.

Kuten edellä esitetyistä tiedoista on nähtävissä, lainaturvan ja henkivakuutuksen kokonaishinnaksi muodostuu kaikissa esimerkkitapauksissa useita tuhansia euroja. Henkivakuutus on kaikissa esimerkkitapauksissa hinnaltaan edullisin ja laaja turva kallein vaihtoehto, mikä luonnollisesti osittain selittyy sillä, että henkivakuutus on korvauspiiriltään suppein ja laaja turva laajin vakuutus. Korvauspiiriltään suppea turva sisältäessään kuolemantapausturvan lisäksi ainoastaan korvauksen tapaturmaisen pysyvän haitan varalle, on lähimpänä pelkkää henkivakuutusta ja siitä syystä se on vakuutuksista eniten vertailukelpoinen henkivakuutuksen kanssa.

Vakuutetun ikä vaikuttaa merkittävästi sekä lainaturvan, että henkivakuutuksen hintaan. Kuten edellä esitetyistä tiedoista huomataan, ovat vakuutukset edullisimmillaan 25-vuotiaille henkilöille. Myös vakuutetun sukupuoli on hintaan vaikuttava tekijä, sillä kaikkien esimerkkilaskelmien mukaan vakuutukset ovat edullisimmat 25-vuotiaalle naiselle. 35-vuotiaan ja 45-vuotiaan pariskunnan kohdalla

on huomioitava, että taulukoissa esitetyt hinnat ovat yhteenlasketut maksut kahdelle samanikäiselle henkilölle, joista toinen on nainen ja toinen mies. Vakuutetun iän vaikutus vakuutusmaksuun on hyvin havaittavissa myös vertailtaessa vakuutusten hintoja 35-vuotiaan ja 45-vuotiaan pariskunnan kesken, sekä lainaturvan että henkivakuutuksen hinnat ovat 45-vuotiaalle pariskunnalle kaikissa esimerkkitapauksissa lähes kaksinkertaiset verrattuna 35-vuotiaan pariskunnan hintoihin.

Pienimmillään lainaturvan ja henkivakuutuksen hintaero on 25-vuotiaalla naisella. Suppean lainaturvan ja henkivakuutuksen kokonaisvuosimaksujen hinnaneroksi tulee noin 570 euroa sekä laajan lainaturvan ja henkivakuutuksen eroksi noin 2 100 euroa koko laina-aikana kun lainamäärä on 100 000 euroa ja korko 2 %. Koron noustessa 4 prosenttiin lainamäärän pysyessä samana, suppean turvan ja henkivakuutuksen hintaero nousee noin 1 600 euroon ja laajan turvan ja henkivakuutuksen hintaero noin 3 800 euroon. Korvausmäärän noustessa 200 000 euroon, hinnanerot kaksinkertaistuvat.

Suurimmat hinnanerot lainaturvan ja henkivakuutuksen välillä muodostuivat 45-vuotiaalle pariskunnalle. 100 000 euron lainassa 2 prosentin korolla suppean lainaturvan ja henkivakuutuksen kokonaismaksujen eroksi muodostuu noin 8 400 euroa ja laajan turvan ja henkivakuutuksen eroksi noin 11 200 euroa. Korkoprosentin noustessa 4 prosenttiin suppean turvan ja henkivakuutuksen hintaeroksi muodostuu noin 14 600 euroa ja laajan turvan ja henkivakuutuksen eroksi noin 18 600 euroa. Samoin kuin 25-vuotiaan naisen kohdalla, korvausmäärän noustessa 200 000 euron, hinnanero lainaturvan ja henkivakuutuksen välillä kaksinkertaistuu.

Kuten edellä esitetyistä esimerkeistä on nähtävissä, valitulla vakuutusturvalla on hyvin suuri merkitys siihen kuinka suureksi maksettava vakuutusmaksu kokonaisuudessaan muodostuu. Pohdittaessa erilaisia vakuuttamisvaihtoehtoja on myös syytä ottaa huomioon mahdollinen, ja todennäköinen, korkotason muutos laina-aikana koska korolla näyttää esimerkkilaskelmien mukaan olevan hyvin huomattava vaikutus lainaturvasta todellisuudessa maksettavaan hintaan.

6 POHDINTA

Yksityishenkilön elämässä erityisesti suurempien hankintojen tekeminen, kuten esim. asunnon osto edellyttää lainan ottoa, mikäli hankintaa varten ei ole olemassa etukäteissäästöjä. Ottaessaan lainaa henkilö sitoutuu maksamaan lainan korkoineen takaisin sovituissa määräajassa, joka varsinkin suuremmissa lainoissa voi olla jopa useita kymmeniä vuosia. Tällaisen pitkän laina-ajan kuluessa voi kuitenkin tapahtua jotain yllättävää, jonka johdosta henkilön lainan takaisinmaksukyky yllättäen heikkenee. Jotta lainanottajalla olisi mahdollisuus etukäteen varautua tällaiseen yllättävään tilanteeseen, on vakuutusmarkkinoille kehitetty tuote josta käytetään yleisnimitystä lainaturva. Lainaturva on siis yksi riskienhallinnan keino lainanottajalle.

Terminä lainaturva ei kuitenkaan vielä varsinaisesti kerro, millaisissa tilanteissa siitä voi saada vakuutuskorvauksen. Voidaankin sanoa, että sana lainaturva on ns. yleistermi vakuutuksesta, jolla on tarkoituksena turvata lainan takaisinmaksukyvyn yllättävä heikkeneminen. Sitä, millaisissa tilanteissa korvausta maksetaan, termi ei vielä kerro vaan sen selvittäminen edellyttää tarkempaa perehtymistä kunkin pankin tarjoamiin lainaturvavaihtoehtoihin. Kuten tämän opinnäytetyön neljännessä kappaleessa selviää, on eri pankeilla myynnissä hyvin paljon erilaisia lainaturvavaihtoehtoja, korvauspiiriltään sekä melko suppeita, että laajempia vaihtoehtoja. Vaihtoehtojen runsauden vuoksi lainanottajalta vaaditaan melko paljon perehtymistä omaan vakuuttamistarpeeseensa sekä siitä järkevänä pitämäänsä hintaan, jotta hän pystyy objektiivisesti pohtimaan vakuutuksen ottamisen mielekkyyttä omassa elämäntilanteessaan.

Tuotteena lainaturva on erittäin hyvä keksintö, sillä siinä yksi vakuutus toimii molempien osapuolien eduksi, sekä lainanantajan että lainanottajan. Se, että henkilön lainan takaisinmaksukyky heikkenee, on riski paitsi lainanottajalle, myös lainan myöntävälle pankille. Tästä syystä on myös lainan myöntäneen pankin etu, että lainanottajalla on vakuutus, josta lainanlyhennyserät maksetaan, mikäli jokin vakuutetuista riskeistä toteutuu. Pankkien näkökulmasta tuote on siinäkin mielessä järkevä tuote markkinoida asiakkaille, että ottaessaan lainaturvan asiakas maksaa vakuutuksesta aiheutuvan vakuutusmaksun vaikka riskin toteutuessa pankki saa

varsinaisen vakuutuksesta saatavan hyödyn. Se, että pankki myy asiakkailleen lainaturvavakuutuksia on siten pankeille melko edullinen riskienhallintakeino.

Lainaturvan myynti pankeissa tapahtuu luonnollisesti lainaneuvottelujen yhteydessä mutta asiakkaan kannalta se ei välttämättä ole paras hetki uuden vakuutusturvan hankkimiselle. Tämä siitä syystä, että lainan ottamisen yhteydessä henkilön ajatukset ovat todennäköisesti enemmän lainalla hankittavassa omaisuudessa, kuin lainan oheen myytävässä vakuutuksessa. Tästä syystä lainaturvaan sisältöön perehtyminen ja vakuutuksen ottamisen järkevyyden pohtiminen voi jäädä jopa kokonaan tekemättä, ostetaan ns. sika säkissä vieläpä mahdollisesti olettaen, että vakuutuksen ottaminen on lainan myöntämisen edellytyksenä. Kuten missä tahansa muussakin vakuutuksessa, vakuutusehtoihin tutustuminen sekä mahdollisen hintavertailun tekeminen olisi kuitenkin järkevintä tehdä etukäteen ennen vakuutuksen ottamista, jotta asiakas tietäisi paremmin mitä hänen vakuutuksensa korvaa ja mitä ei ja mitkä ovat vakuutuksesta todellisuudessa aiheutuvat kustannukset. Näin ollen voitaisiin muun muassa välttyä erimielisyyksiltä korvaustilanteissa ja kuten kappaleesta viisi selviää, voi vakuutuksen kokonaishinta joissakin tilanteissa muodostua melko suureksi ja näin ollen aiheuttaa ikävän yllätyksen vuosienkin kuluttua vakuutuksen ottamisesta, mikäli hintavertailu on jäänyt tekemättä vakuutuksen ottamisen yhteydessä.

Tämän opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena oli selvittää, mikä lainaturva on ja siihen työssä on vastattu. Lainaturvan ottamisen järkevyyttä pohdittaessa esiin kuitenkin nousee seuraava kysymys, mitä muita vaihtoehtoja yksityishenkilöllä olisi huolehtia lainan takaisinmaksusta yllättävissä elämäntilanteissa. Vastaus kysymykseen on, kuten esimerkiksi Tapiola pankissa, muut vakuutusyhtiöiden markkinoimat henkilövakuutustuotteet. Henkilövakuuttaminen on kuitenkin oma, lainaturvaa hyvin paljon laajempi osa-alue, joka ei tähän tutkimukseen mahtunut mukaan mutta mikä olisi erittäin mielenkiintoinen ja looginen jatkotutkimuksen aihe.

Tämän työn tavoitteena oli myös toimia vertailun apuvälineenä niin lainanottajille, kuin pankeissa ja vakuutusyhtiöissä lainaturvan parissa työskenteleville henkilöillekin. Lainaturvavakuutusten moninaisuus lienee kaikille näille tahoille hyödyllisintä tämän työn tuomaa informaatiota, se että kyseessä on ns. yleistermi ja vakuutuksen sisältö on tarvittaessa selvitettävä erikseen eivätkä kaikki pankit myy samaa tuotetta. Se, että eri pankkien tarjoamat vaihtoehdot on nyt esitetty ”yksissä kansissa”, helpottanee

huomattavasti vertailujen tekemistä, olipa kyseessä sitten yksityinen lainanottaja tai pankissa tai vakuutusyhtiössä työskentelevä henkilö.

LÄHTEET

Federal Reserve Bulletin. 1994. *Private Mortgage Insurance*.

Finanssialan keskusliiton www-sivut. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavissa <http://www.fkl.fi>.

Handelsbanken Liv, Lainaturva vakuutusehdot, 30.10.2001.

Handelsbankenin www-sivut. [Viitattu 13.7.2010]. Saatavissa <http://www.handelsbanken.fi>.

Kontkanen, E. 2009. *Pankkitoiminnan käsikirja*. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

Mandatum Life, Lainaturva Vakuutusehdot, 15.2.2009 alkaen.

Nordea, Selektia- lainaturva Plus ehdot 2006, voimassa 18.9.2006 alkaen.

Nordea, Selektia- lainaturvavakuutus ehdot, voimassa 18.9.2006 alkaen.

Nordea, Selektia-lainaturva Plus tuoteseloste, voimassa 6.7.2009 alkaen.

Nordea, vuosikertomus 2009.

Nordean www-sivut. [Viitattu 16.6.2010]. Saatavissa <http://www.nordea.fi>.

Op-Pohjola-ryhmä, Kertamaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot, voimassa 4.3.2009 alkaen.

Op-Pohjola-ryhmä, Kertamaksuinen luoton takaisinmaksuturva-esite, 2010.

Op-Pohjola-ryhmä, Kuukausimaksuinen luoton takaisinmaksuturva, vakuutusehdot, voimassa 4.3.2009 alkaen.

Op-Pohjola-ryhmä, Luoton takaisinmaksuturva- lainanottajan perusturva- esite, 2010.

Op-Pohjola-ryhmän www-sivut. [Viitattu 18.6.2010]. Saatavissa <http://www.op.fi>.

Paikallisosuuspankki, Kuukausimaksuinen Lainavakuutus tuote-esite, 2010.

Paikallisosuuspankit, Lainavakuutuksen vakuutusehdot, voimassa 1.1.2007 alkaen.

Paikallisosuuspankki, Aktia Henkivakuutus Oy, Lainavakuutus Tuotetiedot 2010.

Paikallisosuuspankki, Kertamaksuinen Lainavakuutus tuote-esite, 2010.

Paikallisosuuspankkiryhmän www-sivut. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavissa <http://www.paikallisosuuspankit.fi>.

Rantala, J. & Pentikäinen, T. 2009. *Vakuutusoppi*. Vammala: Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy.

Sampo pankin www-sivut. [Viitattu 16.6.2010]. Saatavissa <http://www.sampopankki.fi>.

Sampo pankki, Lainaturva- tuote-esite, 2010.

Santanen, P., Laitinen, E. & Kekäle, T. 2002. *Vakuutus ja riskit*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Suomen Pankin www-sivut. [Viitattu 22.9.2010]. Saatavissa <http://www.suomenpankki.fi>.

Säästöpankki, Lainaturva tuoteseloste ja vakuutusehdot, voimassa 23.11.2009 alkaen.

Säästöpankkiryhmän www-sivut. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavissa <http://www.saastopankki.fi>.

Tapiola-ryhmän www-sivut. [Viitattu 13.7.2010]. Saatavissa <http://www.tapiola.fi>.

Tapiola-ryhmä, Ryhmähenkivakuutusehdot Nro 48 Pariturva, voimassa 1.8.1997 alkaen.

Tapiola-ryhmä, Ryhmähenkivakuutuksen ehdot Nro 46 Perusturva, voimassa 1.5.1996 alkaen.

Tapiola-ryhmä, Perusturva Henkivakuutus tuote-esite, voimassa 1.1.2009 alkaen.

Tapiola-ryhmä, Pariturva Henkivakuutus tuote-esite, voimassa 1.1.2009 alkaen.

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. 2009. *Perus- ja vertailutietoa lainaturvavakuutuksista*. Vakuutusvertailut. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavissa <http://www.fine.fi>.